

**FILOZOFICKÁ FAKULTA UNIVERZITY PALACKÉHO
V OLOMOUCI**

KATEDRA SLAVISTIKY

**VOJTOVA METODA – LÉKAŘSKÁ TERMINOLOGIE
REFLEXLOCOMOTION – MEDICAL TERMINOLOGY**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

VYPRACOVALA: Anna Szarzecová

VEDOUCÍ PRÁCE: PhDr. Milena Machalová

2015

Prohlašuji, že jsem práci vypracovala samostatně a uvedla všechny použité prameny.

V Olomouci, 10. 4. 2015

podpis

Děkuji PhDr. Mileně Machalové za konzultace, rady a připomínky, které mi během psaní bakalářské práce poskytla. Dále děkuji Mgr. Haně Rumanové za spolupráci a poskytnutí informací.

Mé díky patří i mým nejbližším, kteří mne v průběhu studia podporovali.

podpis

OBSAH

ÚVOD	6
1. KINEZIOTERAPIE	7
1.1. HISTORIE.....	7
1.2. ZÁSADY KINEZIOTERAPIE	8
1.3. METODY POUŽÍVANÉ V KINEZIOTERAPII.....	10
2. VOJTOVA METODA	11
2.1. VÁCLAV VOJTA	11
2.2. VOJTŮV PRINCIP	12
2.3. ZÁKLAD VOJTOVY TERAPIE - REFLEXNÍ LOKOMOCE	13
2.3.1. OBLAST POUŽITÍ	14
2.4. CENTRA ZABÝVAJÍCÍ SE VOJTOVOU METODOU	15
2.5. POHLED NA VOJTOVU METODU V RUSKÉ FEDERACI	16
2.6. PRÁCE V CENTRU A SPOLUPRÁCE S TLUMOČNÍKEM.....	18
3. PŘEKLAD A TLUMOČENÍ ODBORNÉHO TEXTU	19
3.1. ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA ODBORNÉHO TEXTU.....	19
3.2. ROZDÍLY MEZI VÝCHOZÍM JAZYKEM A CÍLOVÝM JAZYKEM (JAZYKEM PŘEKLADU)	21
3.3. NEJČASTĚJŠÍ PŘEKLADATELSKÉ CHYBY	22
3.4. ZÁKLADNÍ DRUHY TLUMOČENÍ	23
3.4.1. PROCES KONSEKUTIVNÍHO TLUMOČENÍ	25
3.4.2. PROCES SIMULTÁNNÍHO TLUMOČENÍ	26
3.4.3. BILINGVISMUS.....	27
3.5. PRÁCE TLUMOČNÍKA	27
4. LÉKAŘSKÁ TERMINOLOGIE	29
4.1. SPECIFIKA ČESKÉ LÉKAŘSKÉ TERMINOLOGIE	29
4.2. SPECIFIKA RUSKÉ LÉKAŘSKÉ TERMINOLOGIE.....	30
4.3. HISTORIE ČESKÉ LÉKAŘSKÉ TERMINOLOGIE	31

4.4. HISTORIE RUSKÉ LÉKAŘSKÉ TERMINOLOGIE.....	31
4.5. ROZDÍLY MEZI ČESKOU A RUSKOU TERMINOLOGÍI	33
4.5.1. ROZDÍLY V TERMINOLOGII NA KONKRÉTNÍCH PŘÍKLADECH .	34
ZÁVĚR	36
РЕЗЮМЕ	38
BIBLIOGRAFIE	43
PŘÍLOHY	47
OBRÁZKOVÁ PŘÍLOHA	75
ANOTACE.....	80

ÚVOD

Tématem mé bakalářské práce je Vojtova metoda - lékařská terminologie. Tuto problematiku jsem si vybrala z toho důvodu, že mám osobní zkušenosti se cvičením zmíněné rehabilitační metody a také mě zajímá překlad terminologie, její specifika a práce s odbornými texty.

Svou práci jsem rozdělila do čtyř kapitol. V prvních dvou bude jen nastíněna problematika fyzioterapie, protože hlubší zpracování by vyžadovalo samostatnou práci.

Na začátku se zaměřím na uvedení do problematiky fyzioterapie obecně. Popíšu kinezioterapii, pod kterou spadá i Vojtova metoda. Budu se soustředit na její podstatu, zásady cvičení, metody používané v kinezioterapii a rovněž se zmíním trochu o její historii a vývoji.

Druhá kapitola bude zaměřena už přímo na Vojtovu metodu. Představím její koncept, onemocnění, při kterých se používá, nastíním medajlonky objevitele metody a v neposlední řadě uvedu centra, ve kterých je Vojtova metoda používána. Nejvíce prostoru bude věnováno centru RL – CORPUS, s. r. o., jež se nachází v Olomouci.

Následující kapitola bude věnována překladu a tlumočení obecně, práci tlumočnicka, popíšu odborný text, rozdíly mezi jazykem originálu a jazykem překladu a upozorním na chyby, kterých by se měl překladatel vyvarovat, dále představím základní druhy tlumočení a zaměřím se na konsekutivní, protože se nejvíce používá při práci fyzioterapeuta s pacientem-cizincem.

V poslední kapitole se zaměřím na stručnou charakteristiku lékařské terminologie, na její vývoj v Rusku i Česku a rozdíly mezi nimi. Na závěr uvedu na konkrétních příkladech rozdíly mezi ruskou a českou lékařskou terminologií.

Cílem této práce je seznámení s Vojtovou metodou u nás a v Ruské federaci, překlad potřebné lékařské terminologie a také představení práce překladatele a tlumočnicka v léčebných centrech.

1. KINEZIOTERAPIE (*кинезотерапия*)

Rehabilitace (*реабилитация*), (z latiny *habilis* = způsobilý, *re* = předpona ve významu návratu děje) je definována Světovou zdravotnickou organizací (2001) takto: „Rehabilitace je obnova optimálního nezávislého a plnohodnotného tělesného a duševního života osob po úrazu, nemoci nebo zmírnění trvalých následků nemoci nebo úrazu pro život a práci člověka.“¹ Z hlediska různých aspektů můžeme rehabilitaci dělit na léčebnou, pracovní, pedagogickou, sociální a technickou.

Mezi metody léčebné rehabilitace patří fyzikální terapie, **kinezioterapie**, ergoterapie, psychoterapie, farmakoterapie, algoterapie a jiné.²

1.1. HISTORIE

Gymnastika je pohybovou aktivitou, která rozvíjí tělesnou všestrannost pomocí cvičení. Základní gymnastika je zdrojem cvičení pro každodenní zdravotní gymnastiku, nápravnou, léčebnou, tedy i pro léčbu pohybem- kinezioterapii.

V antickém Řecku byl pohyb považován za způsob zdravého a harmonického života. Za vlády Solona a Lykurga se tělesná výchova stala povinnou pro všechny. Autorem prvního nedochovaného díla o tělesném cvičení byl Theon z Alexandrie. Platon považuje za zakladatele medicínské gymnastiky Ikkuse a Herodoticuse, kteří mimo jiné léčili i tělesným cvičením. V antice byla gymnastika považována za jeden z nejdůležitějších prostředků léčení, avšak cvičení bylo určeno spíše k válečným účelům.

V době úpadku raně středověké Evropy se poznatky antiky přesunuly do byzantské a arabské oblasti. Arabský lékař Avicenna propagoval individualizaci ve cvičení. Z období antiky pochází šerm, zápas a jízda na koni. V humanismu se pohybem zabýval lékař Hieronymus Mercurialis. Z těchto dob pochází dělení gymnastiky na léčebnou, vojenskou a sportovní.

Na českém území se s prvky cvičení setkáme v díle Jana Amose Komenského, jež bylo známo spíše mimo české země. V 19. století se v rozvoji tělesných cvičení uplatnily německé a francouzské vlivy. Dr. Miroslav Tyrš (1832 - 1884) vytvořil na základě antiky a renesance systém tělesných cvičení, který sloužil

¹ *Mezinárodní klasifikace funkční schopnosti, disability a zdraví* [online]. 3.2.2011 [cit. 2014-12-01]. Dostupné z: <http://www.mkf-cz.cz/node/2>

² DVOŘÁK, Radmil. Vymezení základních termínů. *Základy kinezioterapie*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2003. ISBN 80-244-0609-8.

jako základ Sokola (1862). Inspiraci čerpal v rytmické gymnastice a německém systému cviků s náradím. Zajímal se také o tělocvičné názvosloví. Jeho následovníkem byl Augustín Otčenášek (1871 - 1942), který byl zaměřen na vytváření rytmické pohybové skladby spojené s hudbou a určené pro více cvičenců. Jeho práce položila základ sokolským sletům. Velkou zásluhu na tělesné výchově u nás měl rovněž Josef Klenka (1853 - 1932), který se přičinil k rozvoji tělocviku mezi mládeží.³

1.2. ZÁSADY KINEZIOTERAPIE

Kinezioterapie patří k nejčastěji používaným metodám v rehabilitaci. Klade si za cíl dosáhnout správného nebo potřebného pohybu jako předpokladu pro realizaci motorických činností. V nepříznivých případech se jedná alespoň o zpomalení anebo udržení na přijatelném stupni. Podstatným jevem je vedení zdravotně oslabeného jedince k návyku zdravého životního stylu.

Kinezioterapii můžeme dělit z různých hledisek. Jedním z kritérií je místo provádění terapie: na lůžku, v tělocvičně, ve vodě, v domácím prostředí. Podle počtu pacientů se dělí na individuální a skupinovou. Individuální umožňuje specifický přístup ke každému pacientovi zvlášť. K tomuto druhu se řadí např. nácvik koordinace, instruktáž při poruchách pohybového systému a podobně. Skupinová se používá u pacientů s podobnou diagnózou. Je nutné zvážit vliv soutěživosti a snahy vyrovnání se lepšímu nebo nadměrné přepínání sil, což může vést ke zhoršení stavu. Další možností dělení je klasifikace podle zaměření na některou složku pohybu. Může jít o zvětšení svalové síly, zvětšení rozsahu pohybu v kloubech, zlepšení koordinace pohybu, tvorbu správných pohybových stereotypů, zlepšení kondice atd. Podle aktivity pacienta při cvičení můžeme hovořit o pasivní kinezioterapii, semiaktivní a aktivní. O pasivní mluvíme při léčbě silami působícími na pacienta bez jeho aktivity. K semiaktivní patří pohyby vykonané s částečnou pomocí a k aktivní pohyby vykonané bez cizí pomoci.⁴

Kinezioterapie sleduje specifické potřeby pacienta, jejich výsledkem je zařazení vhodné formy terapie do rehabilitačního programu. Při aplikaci terapie je

³ DVOŘÁK, Radmil. Historické zdroje kinezioterapie. *Základy kinezioterapie*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2003. ISBN 80-244-0609-8.

⁴ DVOŘÁK, Radmil. *Základy kinezioterapie*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2003, s. 22-29. ISBN 80-244-0609-8.

nutné brát ohled nejen na cílovou tkáň, ale i na systémové efekty. Jedná se o změnu krevního oběhu, termoregulace a také o hormonální pochody atd.

Pohybový program je dočasně neměnná soustava reflexů, které spolu souvisejí a opakováním se fixují. Můžeme je rozdělit na „pohybové vzory“, jež jsou nejjednodušší a složitější „pohybové programy“. K pohybovým programům patří chůze, úchop a pohyb tužky, nějaký vycvičený výkon. Základním principem cvičení je opakování. Při stavbě programu je nutné respektovat určité zásady. Musí být dodržen soulad s dosaženým stupněm teoretických vědomostí a také by měl být každý program přizpůsoben jednotlivci. Pacient by měl začít cvičit další prvek až po správném zvládnutí předcházejícího a rovněž by se měla postupně zvyšovat obtížnost. Při cvičení s dětmi pomáhá ke správnému zvládnutí cviku názorná ukázka, vedení, slovní popis. Kinezioterapie vychází z uplatnění poznatků z oblasti anatomie, fyziologie, kineziologie, neurologie a jiných oborů. Teprve na základě poznatků z výše uvedených disciplín je možné cíleně ovlivňovat postižené funkce. Kinezioterapie musí být přizpůsobena věku, pohlaví, pohybovým tělesným dispozicím a pohybovým vlohám, duševním schopnostem, aktuální tělesné zdatnosti, psychickému stavu, náladě. Věk hraje důležitou roli, jinak se přistupuje ke kojenci a jinak k dospělému člověku. U kojenců se používá především reflexně stimulovaných pohybů. U batolat je možné použít k provokaci pohybových aktivit hraček. Později již dítě může aktivně spolupracovat, být ve slovním kontaktu. Cvičení by u dětí měla trvat krátce, protože snadno ztrácejí pozornost a unaví se.⁵

Tyto poznatky můžeme shrnout do třech základních kritérií pro sestavení rehabilitačního programu:

- druh a stadium nemoci
- aktuální kineziologický rozbor
- individualita pacienta.

Existují dvě možnosti přístupu ke kinezioterapii - analytický a syntetický postup. Cílem analytického je zlepšení lokální pohybové funkce postižené části. Často se vyskytuje v ortopedické rehabilitaci. Postup syntetický se dívá na pohyb

⁵ DVOŘÁK, Radmil. *Základy kinezioterapie*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2003, s. 22-29. ISBN 80-244-0609-8.

jako na celek, který je složený z vzájemně koordinovaných návazných pohybů. Klade si za úkol plynulý pohyb přiblížený k ideálnímu pohybovému vzoru.⁶

1.3. METODY POUŽÍVANÉ V KINEZIOTERAPII

Existuje mnoho metod používaných ve fyzioterapii, které se dělí a používají podle různých kritérií. K základnímu neurofyziologickému konceptu se řadí proprioceptivní neuromuskulární facilitace. Hlavní úlohu při PNF hraje manuální vedení pohybu, které terapeut přizpůsobuje stavu pacienta. Základními principy jsou stimulace pomocí svalového protažení, stimulace kloubních receptorů a adekvátní mechanický odpor. Další skupinou metodických přístupů jsou pionýrské přístupy s primárním zaměřením na centrální poruchy hybnosti u dětí postižených dětskou mozkovou obrnou. Přístupů zaměřených na centrální poruchy hybnosti u dětí je spousta. Lze k nim přiřadit např. francouzské neuropediatrické přístupy, koncepce vycházející z ontogenetického vývoje a jiné. Velkou skupinou konceptů je skupina, která se používá při hemiplegii - ochrnutí dospělých. Mnoho metod se zaměřuje rovněž na ortopedické a neurologické poruchy hybnosti, na pohybovou výchovu a správné držení těla, na edukativní metody a koncepty zaměřující se na neuropsychologickou problematiku u dětí nebo neurologickou problematiku u dospělých. Neméně významnými jsou i koncepty pro konzervativní terapii skolióz. K moderním terapiím s využitím zvláštních prostředků nebo pomůcek patří hippotherapie, terapie pomocí zvířat, terapie s využitím závěsného zařízení TerapiMaster, cvičení s míči aj. Vojtova metoda patří k přístupům, které využívají hlavně reflexní lokomoci.⁷

⁶ DVOŘÁK, Radmil. *Základy kinezioterapie*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2003, s. 22-29. ISBN 80-244-0609-8.

⁷ PAVLŮ, Dagmar. *Speciální fyzioterapeutické koncepty a metody*. Brno: Akademické nakladatelství CERM, s.r.o., 2003. ISBN 80-7204-312-9.

2. VOJTOVA METODA (*metoda Bojuma*)

Vojtova metoda se řadí k syntetickému postupu v kinezioterapii. Klade si za cíl znovuobnovit vrozené fyziologické pohybové vzory, které byly blokovány v časném dětství nebo byly v důsledku traumatu ztraceny. Zaměřuje se především na profylaxi a terapii dětských pacientů (ale ne jenom), již mají poruchy hybnosti a vadné držení těla. Tato metoda pracuje s tzv. reflexními vzory, pomocí kterých aktivuje motorické funkce. Na přesně vymezené zóny na těle se aplikují manuální stimuly. Tyto zóny se nazývají spoušťovými. Dělí se na hlavní a vedlejší. Hlavní se nacházejí na končetinách a vedlejší na trupu.⁸

2.1. VÁCLAV VOJTA

Profesor Václav Vojta se narodil v roce 1917. V roce 1937 začal studovat medicínu na Univerzitě Karlově v Praze, ale v důsledku války ukončil studium teprve v roce 1947. V témže roce se začal věnovat neurologii a dětské neurologii. V letech 1961- 1968 pracoval jako vysokoškolský rektor pro dětskou neurologii na Univerzitě Karlově v Praze. V roce 1968 emigroval do Spolkové republiky Německo, kde mu primář Ortopedické univerzitní kliniky v Kolíně nad Rýnem nabídl práci vědeckého pracovníka a tím mu poskytl možnost dál rozpracovávat jeho studie, výzkum vývojové kineziologie a rovněž vést kurzy pro lékaře a fyzioterapeuty. Na jaře roku 1975 přešel profesor Vojta se svým týmem do Dětského centra v Mnichově. Zde se stal zástupcem ředitele Dětského centra. Po pádu komunismu byl dr. Vojta habilitován na profesora dětské neurologie a rehabilitace na Karlově univerzitě v Praze. Ještě předtím založil v Římě „Společnost Václava Vojty, registrované sdružení“ na podporu a aplikaci diagnostické a terapeutické metody. Společnost se rovněž věnuje vzdělávání lékařů a fyzioterapeutů na mezinárodní úrovni. V roce 1995 ukončil svou aktivní činnost, ale nadále působil jako vědec, lékař a učitel. 12. 9. 2000 dr. Vojta zemřel.⁹

⁸ PAVLŮ, Dagmar. *Speciální fyzioterapeutické koncepty a metody*. Brno: Akademické nakladatelství CERM, s.r.o., 2003. ISBN 80-7204-312-9.

⁹ Prof. Václav Vojta. *Internationale Vojta Gesellschaft e.V.* [online]. 2009 [cit. 2014-10-25]. Dostupné z: http://vojta.com/index.php?option=com_content&view=article&id=53&Itemid=55&lang=cs.

Za svou celoživotní práci obdržel tato vyznamenání a ocenění:

- 1974 - Cena Heinricha Heineho Německé ortopedické společnosti
- 1983 - Kříž Za zásluhy na stuze „Řádu Za zásluhy Spolkové republiky Německo
- 1994 - Čestný doktorát honoris causa Univerzity Karlovy v Praze
- 1996 - Rehabilitace profesora Vojty Univerzitou Karlovou v Praze (dříve mu z politických důvodů bylo odebráno místo ordináře na dětské neurologii)
- 2000 - Václav Havel udělil prof. Vojtovi posmrtně státní vyznamenání - Medaili Za zásluhy.¹⁰

2.2. VOJTŮV PRINCIP (*Принцип Войты*)

Pod pojmem princip rozumíme pravidlo, které dává základ nějaké věci. Vojtovu principu dávají základ zákonitosti těchto oblastí:

- motorický vývoj dítěte v prvním roce života
- raná diagnostika
- raná terapie

Principem je společné pozorování, analýza a aktivace hybných vzorců, jež vysvětlují, zda vrozené hybné programy mohou být použity nebo lze použití dosáhnout pomocí terapie.

Hybné vzorce jsou společné a doplňující se funkce různých skupin svalů, které drží tělo a díky kterým se tělo vzpřimuje proti zemské přitažlivosti, pohybuje se vpřed. Jsou nezbytné i pro vyjadřování, protože chování člověka je vždy spojeno s pohybem. Kontroluje je centrální nervový systém (CNS).

Existují 3 typy pohybu:

- reflexní reakce - nejjednodušší motorické způsoby chování (odtažení ruky od horkého předmětu)
- rytmické pohyby - když jsou jednou vyvolány, mohou pohyby pokračovat reflexním způsobem skoro automaticky (dýchání, běhání, žvýkání)

¹⁰ VOJTA, Václav a Annegret PETERS. *Vojtův princip*. Praha: Grada Publishing, 2010, 200 s. ISBN 978-80-247-2710-3.

- cílené pohyby - člověk se je musí naučit, zlepšují se s přibývajícím cvikem. (řízení auta)¹¹

2.3. ZÁKLAD VOJTOVY TERAPIE - REFLEXNÍ LOKOMOCE

Použitím **reflexní lokomoce** (pohybu vpřed) v terapii lze u pacientů s poškozeným CNS a pohybovým aparátem základní pohybové modely znova zpřístupnit. V rámci terapie terapeut vytváří u pacienta cílený tlak na určité body na těle. Tento tlak vyvolává bez vědomé spolupráce u pacienta 2 pohybové modely - reflexní plazení a reflexní otáčení. Pacient leží v poloze na bříše, na zádech nebo na boku. Na základě této metody se u člověka aktivují svalové funkce, které jsou nezbytné pro spontánní pohyb v každodenním životě. Jedná se především o svalové funkce na páteři, ale i na horních a dolních končetinách a obličeji.¹²

Reflexní lokomoce se používá k zpřístupnění těchto základních prvků lidského vzpřímení a pohybu vpřed: automatické držení těla, specifické vzpřimovací mechanismy a cílená fázická práce svalů (cílené uchopovací a krokové pohyby končetin). Základní polohou pro reflexní plazení je poloha na bříše s hlavou mírně otočenou do strany. Tělo je opřeno o jednu nohu a protilehlou paži. Tímto se trup posouvá dopředu, hlava se pomalu otáčí do strany. Terapeut klade odpor a tím napomáhá k aktivaci svalů. Reflexní otáčení začíná z polohy na zádech, pak na boku a na konci na čtyřech. V první fázi otáčení má pacient paže a dolní končetiny natažené. Aktivací bodů v hrudní zóně (mezi 7 a 8 žebrem) se dosáhne otočení na bok. V druhé fázi otáčení, která začíná z polohy na boku, jsou horní i dolní končetina zdola oporou pro tělo. Takovým způsobem se pacient posouvá vzhůru a dopředu a postupně dochází k opření o dlaň.

Je dokázáno rovněž zlepšení dýchání, zlepšení řeči bez použití logopedické léčby, rozvoj stereognozie - dovednost rozpoznat objekt ohmatáním.¹³

¹¹ ORTH, Heidi. *Dítě ve Vojtově terapii: Příručka pro praxi*. České Budějovice: KOPP, 2009. ISBN 978-80-7232-378-4.

¹² Terapie podle Vojty. *Internationale Vojta Gesellschaft e.V.* [online]. 2009 [cit. 2014-10-25]. Dostupné z: http://vojta.com/index.php?option=com_content&view=article&id=44&Itemid=8&lang=cs.

¹³ VOJTA, Václav a Annegret PETERS. *Vojtův princip*. Praha: Grada Publishing, 2010, 200 s. ISBN 978-80-247-2710-3.

2.3.1. OBLAST POUŽITÍ

Oblast použití je široká, vztahuje se na většinu medicínských disciplín. Používá se především v dětské neurologii, dětské ortopedii, pediatrii, ale i neurologii a ortopedii dospělých.

V kojeneckém věku se jedná především o tyto nemoci: středně těžké a těžké centrální koordinační poruchy, mozko-lebeční traumata, vrozené vývojové anomálie - kostní skoliózy, svalové aplazie, vrozené myopatie - onemocnění postihující strukturu kosterních svalů, Downův syndrom, poruchy držení (skolióza, lordóza), dysplázie kyčlí - porucha ve vývoji.

U starších dětí a u dospělých tato metoda pomáhá například při skolióze a kyfóze, roztroušené skleróze, funkčním omezení pohybového aparátu, myopatii, vrozené a získané paréze - chabá obrna.

Terapie se neprovádí, když má pacient teplotu vyšší než 38,5 °C, po očkování živou očkovací látkou, u metastázujících nádorů, po operacích, u pacientů s epileptickými záchvaty ve fázi nasazení léčby.

Vojtova metoda podporuje také psycho-sociální vývoj dítěte. Dochází k tomu díky společné spolupráci pacienta a rodičů s terapeutem. Dítě ve Vojtově terapii má rozšířené možnosti používání svého těla. Učí se přitom, že se změny nemusí bát a také se učí spoléhat na dospělé. Spojuje si cíl s určitou námahou - bez práce nejsou koláče. Tato zkušenost je doprovází do dospělosti, nevzdávají se a zkoušejí věci, dokud se nedostaví výsledek. Překonávání stresu je další z oblastí, která je vytvářena při terapii. Stres je v určité míře nutný, rozhodující je, jak s ním člověk zachází. Dítě zkouší a stabilizuje svou tělesnou a emocionální výkonnost, což je důležité pro jeho pozdější život. Také se učí sociálnímu chování. Musí respektovat rodiče (terapeuta) a naopak. Důležitá je také zpětná vazba, kojeneček reaguje intenzivně na tělesný kontakt. Při aplikaci reflexní lokomoce má každý konkrétní úkoly, každý musí dělat svou práci, nevzdávat se. Tím se dosáhne cíle.¹⁴

¹⁴ ORTH, Heidi. *Dítě ve Vojtově terapii: Příručka pro praxi*. České Budějovice: KOPP, 2009. ISBN 978-80-7232-378-4.

2.4. CENTRA ZABÝVAJÍCÍ SE VOJTOVOU METODOU

RL – CORPUS, s. r. o.

Toto nestátní zdravotnické zařízení vzniklo v roce 1994 pod vedením Bc. Věry Kováčikové. Nachází se v Olomouci na ulici Mošnerova 1. Prvopočátečním cílem bylo vytvoření zázemí pro výuku Vojtovy metody, poskytování kvalitních kurzů fyzioterapeutům.

Vojtova metoda byla v ČR známá už před založením centra, ale v době před rokem 1989 se nesměla oficiálně takto jmenovat. Mezinárodní Vojtova společnost převzala v roce 1995 garanci za kvalitu výuky a terapie v zařízení. Na základě doložených dokumentů (výukové plány, program výuky, výuka v praxi) udělila centru statut školícího centra výuky Vojtovy metody.

První kurzy se v centru konaly již v roce 1995. Poptávka byla velká, a proto se výuka stále rozšiřovala a zkvalitňovala. RL – CORPUS, s. r. o. spolupracuje s Fakultou tělesné kultury UP v Olomouci, s Fakultou zdravotních věd UP, s 2. Lékařskou fakultou Univerzity Karlovy v Praze a také se studenty fyzioterapie Ostravské Univerzity. V současné době v centru pracuje 11 fyzioterapeutů.

Výuka Vojtovy metody je rozdělena na dva typy - kurzy zaměřené na terapii dětských pacientů a dospělých pacientů. Kurzy zaměřené na terapii dospělých osob probíhají v Praze ve Fakultní nemocnici v Motole pod vedením pracovníků RL – CORPUSu, s. r. o. Zdravotnická péče je proplácena zdravotními pojišťovnami. Pacienti, kteří jsou pojištěni u pojišťovny, s níž nemá centrum smlouvu, si musí hradit léčbu sami.

Práce fyzioterapeuta s dětmi, které mají hybné poruchy, je velmi náročná. Jejím základem je stanovení kineziologického problému dítěte a sestavení terapie pro každého jedince zvlášť. Rodiče musí dobře a ochotně spolupracovat s fyzioterapeuty, aby byla jejich práce efektivní. Aby byla léčba úspěšná, je nutné ji provádět 4x denně. Proto je nezbytné, aby instruktáž rehabilitačního programu byla předána rodičům s co největší přesností. Terapeut by měl fungovat i jako psychologická podpora - navzájem by se měli poslouchat a chápat. Terapeuti předávají rodičům techniku Vojtovy metody a poté sledují rychlost vývoje jejich dítěte. Analyzují, jestli

byl program správně vybrán a zda je prováděn v požadované dávce, frekvenci a kvalitě. Pokud není něco v pořádku, musí řešit daný problém.¹⁵

RL – CORPUS, s. r. o. má své hlavní sídlo v Olomouci. Jeho pracovníci se účastní různých kongresů, centrum dále pořádá vzdělávací akce a setkání. Jedná se o školící kurzy, pracovní setkání, opakovací kurzy. Mezi pacienty centra jsou lidé nejen z českých regionů, ale i ze zahraničí. Proto centrum spolupracuje s překladateli, aby usnadnilo vzájemný kontakt dítěte, rodičů a terapeutů.¹⁶

Dalším, kdo nabízí v Česku terapii pomoci Vojtovy metody, je Mgr. Karina Šajmardanová z Teplic. Specializuje se na dětskou fyzioterapii a kromě zmíněné metody má ve své nabídce i jiné druhy terapie (Mojžíšova terapie, cvičení s balonem, metoda Roswithy Brunkow a jiné). Vystudovala Karlovu univerzitu Fakultu tělesné výchovy a sportu a poté si zvyšovala svou kvalifikaci doplňujícími kurzy.¹⁷

V Petrohradě pod záštitou Mezinárodní Vojtovy společnosti se pravidelně organizují kurzy, na které přijíždějí přednášet přední specialisté z Německa, Česka, Francie. Mají za úkol zvýšit kvalifikaci ruských terapeutů. Pro klienty je to velmi výhodné, protože nemusí jezdit za léčbou do Evropy, ale mohou zůstat ve své zemi. Délka jednoho kursu je 10 - 15 výukových hodin, konají se 1-2x denně po 40 minutách. Terapeuty jsou Anna Delaruel a Anna Grigorjanc.¹⁸

V Moskvě existuje také rehabilitační centrum, kde poskytují mimo jiné i Vojtovu metodu. Klade si za cíl spojit specialisty z různých oblastí rehabilitace. Spolupracuje s kolegy z USA, Německa, Francie. Pro své pacienty z daleka dokonce nabízí možnost ubytování po dobu léčby.¹⁹

2.5. POHLED NA VOJTOVU METODU V RUSKÉ FEDERACI

I když v předchozí podkapitole jsem se zmínila o některých centrech nebo nemocnicích, ve kterých nabízejí Vojtovu metodu v Rusku, nejeví zde o ni velký zájem. Je to buď z důvodu nedostatečných informací, nekvalitních služeb nebo kvůli finanční náročnosti.

¹⁵ *RL-CORPUS s.r.o.* [online]. ©2012 RL-CORPUS s.r.o. [cit. 2014-12-01]. Dostupné z: <http://rl-corporus.cz/rl-corporus-terapie.html>

¹⁶ *RL- Corpus s.r.o.* [online]. © 2012 [cit. 2014-10-26]. Dostupné z: <http://www.rl-corporus.cz/>.

¹⁷ *Реабилитация детей с ДЦП* [online]. © 2014 [cit. 2014-10-31]. Dostupné z: <http://teplice-karina.ru/>.

¹⁸ *Войта-терапия* [online]. © 2008 [cit. 2014-10-31]. Dostupné z: <http://vojta.ru/index.html>.

¹⁹ *МИРОВЫЕ СТАНДАРТЫ МЕДИЦИНСКОЙ РЕАБИЛИТАЦИИ* [online]. © 2012- 2014 [cit. 2014-10-31]. Dostupné z: <http://skolios.ru/>.

V Ruské federaci není Vojtova metoda hrazena pojišťovny, tudíž ne každý rodič si ji může pro své dítě dovolit. Nejčastěji volí místo ní jiné (dostupnější) rehabilitační metody jako jsou gymnastika, plavání, masáže. Neexistuje centrum Vojtovy metody, které by hromadně zaštiťovalo jiná pracoviště zabývající se touto problematikou. Hodně rodičů jezdí do Německa, anebo právě do Olomouce, aby se naučili základy Vojtovy metody a potom mohli pokračovat v terapii doma. Chválí si ji, protože je účinná, mohou cvičit v domácím prostředí a nemusí utrácet peníze za bazény, masáže atd. Ze zkušeností jedné z maminek, jež se podělila o své zkušenosti s druhými na fóru РостовМама, vyplývá, že v Rusku „pravou klasickou“ Vojtovu metodu nenajdeme. Terapeuti bohužel nedodržují základní principy, na kterých je založena, cvičí příliš dlouho a nekontrolují rodiče. Takový přístup je nevyhovující, protože se nedostaví žádné zlepšení, a dokonce může dojít i k ublížení dítěti.²⁰ Aktivní rodiče se snaží zvát do Ruska specialisty z Česka, ale je to problém, protože ti mají hodně svých klientů, které nemohou opustit. Další komplikací je to, že, jak už jsem zmínila, tato metoda vyžaduje neustálou kontrolu, pacienti musí docházet na pravidelné návštěvy. Odjet ze své země několikrát do roka si většina terapeutů nemůže dovolit.

Další z maminek, která byla se svým dítětem v Německu, uvádí, že v Moskvě metodu ukazovali špatně, nebyli příliš vstřícní a neodpovídali na všechny její otázky. Naopak v Německu nebyl žádný problém, protože spolupracovali s tlumočníky a ti jí vše přeložili. Na druhou stranu najdou se i odpůrci cestování do zahraničí kvůli léčbě svých dětí, kteří dávají přednost návštěvám specialistů ve svém kraji.²¹

Po přečtení několika webů, kde se rodiče vyjadřovali k Vojtově metodě v Ruské federaci, mohu říci, že bude asi ještě dlouho trvat, než se ji naučí správně používat. Bohužel poskytují rodičům nekvalitní pokyny, všem pacientům dávají stejné cviky a už vůbec je neupravují podle vývoje dítěte. Je to běh na dlouhou trať, ale výsledek stojí za to.

²⁰ Методика Войта. In: *РостовМама* [online]. 15. 10. 2014 [cit. 2015-02-02]. DOI: 380408. Dostupné z: <http://forum.rostovmama.ru/index.php?topic=151536.0>

²¹ Терапия по методу Войта. In: *В защиту жизни* [online]. © 2000, 2002, 2005, 2007 [cit. 2015-02-02]. Dostupné z: <http://www.gloria-lucia.com/forum/viewtopic.php?f=109&t=2363&start=50>

2.6. PRÁCE V CENTRU A SPOLUPRÁCE S TLUMOČNÍKEM

Z rozhovoru s paní magistrou Rumanovou jsem se dozvěděla, že při práci s cizinci je přítomen kromě terapeuta a rodičů rovněž tlumočnick. Jeho úkolem je předat co nejsrozumitelněji informace o stavu a léčbě pacienta a také ho vést. První terapie trvá 5 dní. Během těchto dnů probíhá diagnostika, vybírá se odpovídající program, který je následně předváděn rodičům, aby mohli pokračovat doma samostatně. Jedná se o 2-3 cviky, které se cvičí 4krát denně po maximálně 15 minutách. Po absolvování první návštěvy odjíždějí domů a po zhruba 3 měsících se znova vrací. Ukazují, jak cvičili. Terapeut opraví chyby a navrhne nový program, který je uzpůsoben vývoji a věku dítěte.

Tlumočnick často používá zdobněliny, protože se hodně pracuje s malými dětmi. Tím vytvoří přátelskou atmosféru a dítě se zbaví zábran. Tlumočí pokyny typu: ohněte nohu, otočte hlavu, a také utěšuje pacienta, uklidňuje a podporuje ho. Musí dobře ovládat názvosloví z oblasti anatomie, hlavně části těla používané při cvičení a slovesa s nimi spojená (otočit, zvednout, mačkat, reagovat, křičet). Tlumočnick má velmi významnou roli, protože umožňuje pacientům ze zahraničí léčbu bez zábran. V RL – CORPUS s. r. o. se nejčastěji jedná o pacienty z Ruska.²²

²² Magistra Rumanová pracuje jako tlumočnick v RL – CORPUSu, s. r. o.

3. PŘEKLAD A TLUMOČENÍ ODBORNÉHO TEXTU

Slovo překlad má dva významy. Můžeme se s ním setkat ve významu produktu, který vznikne během práce překladatele. Jedná se o text v písemné nebo ústní formě. V druhém případě vystupuje jako proces, při kterém se vytvoří produkt. Jazyk, ve kterém je napsán originál se nazývá výchozí a jazyk, do nějž se překládá, se jmenuje cílový. Základním úkolem překladatele je pomocí prostředků jiného jazyka plně a přesně předat obsah originálu.²³

3.1. ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA ODBORNÉHO TEXTU

Typickým jevem odborného textu jsou **termíny**. Termíny definujeme jako odborná pojmenování v soustavě určitého oboru. Jsou to slova nebo slovní spojení, které označují specifické pojmy z různých sfér, například vědy, umění, techniky. Lexikum odborného stylu je informativní. Díky termínům dokážeme stručně a přesně zformulovat svou myšlenku.²⁴

Odborný styl patří k funkčnímu stylu, který má několik specifíků. Obecně můžeme říct, že se charakterizuje logičností, přesností a jednoznačností jazykového výrazu. Používá se v něm neosobní jazykové vyjádření, což znamená, že autor odborného textu nezaujímá k zobrazované problematice své stanovisko. Často se zde setkáváme s neosobními větami, s větami s neurčitým nebo všeobecným podmětem a také s pasivními konstrukcemi. Nejtypičtějším jeho znakem jsou termíny a terminologická sousloví. V rámci konkrétního jazyka má každý termín svůj lexikální a gramatický význam, ale rovněž označuje pojem, jehož vyjádření se nepojí přímo na daný jazyk. Vyjadřuje se různě v různých jazycích, tzn., pojmy vyjadřované ve výchozím jazyce jednoslovně se mohou do cílového jazyka přeložit souslovím a opačně.²⁵

Základem dobrého překladu je funkčně adekvátní ekvivalent. Spočívá v rovnocennosti originálu a překladu. Její míra může být různá, závisí od textu, způsobu překladu, vývoje kultury atd. Dělí se na úplnou ekvivalenci (nejčastěji se

²³ Основы теории перевода. ЛАТЫШЕВ, Лев Константинович. *Технология перевода*. Москва: Академия, 2005, s. 17. ISBN 5-7695-2020-5.

²⁴ ГОЛУБ, И.Б. *Современный русский язык*. 13. vyd. Москва: АЙРИС-пресс, 2002, s. 91. ISBN 978-5-8112-5294-7.

²⁵ HRDLIČKA, Milan. Odborný text a jeho translace: Překlad odborného textu. GROMOVÁ, Edita, Milan HRDLIČKA a Vítězslav VILÍMEK. *Antologie teorie odborného překladu: Výběr z prací českých a slovenských autorů*. 3. vyd. Ostrava: Ostravská univerzita, Filozofická fakulta, 2010, s. 70-73. ISBN 978-80-7368-801-1.

jedná o vlastní jména, geografické názvy, termíny, ...) a částeční.²⁶ Jedná se o ekvivalent, který vyjadřuje smysl originálu, jeho informaci, situaci během které probíhá, a také funkci, jež plní originál. Když překladatel vybírá ekvivalent, musí brát na vědomí rozdíly v gramatické a sémantické struktuře obou jazyků. Při překladu lze sáhnout rovněž po slovníkovém ekvivalentu, proto by každý překladatel měl disponovat překladovým slovníkem z dané oblasti, tzn. terminologickým slovníkem.²⁷

Pro překládání termínů, které označují reálie země výchozího jazyka a v jazyce překladu nemají své ekvivalenty, máme tyto možnosti:

- opisný překlad
- částečná nebo úplná transkripce / transliterace (fonetický přepis / grafický přepis)
- kalkování (převod morfém).

Podle autorky knihy „Введение в теорию перевода для русистов“ doc. Vychodilové je nejlepším způsobem převodu termínů do cílového jazyka substituce. Jedná se o výběr odpovídajících analogů v cílovém jazyce. Ne vždy je ale tento způsob možný, protože určitý termín, jenž se používá ve výchozím jazyce, nemusí existovat v jazyce překladu. Další z možností je přidání nového významu již existujícímu slovu nebo sousloví. Při překladu termínů, které jsou složité z hlediska struktury, často používáme kalkování. Když během transformace do cílového jazyka se převezme jak sémantika, struktura tak i forma termínu, jde o přejímání. Někdy se stává, že termín nejde přeložit, protože neexistuje jeho správný ekvivalent. Tehdy přistupujeme k opisnému překladu.²⁸

²⁶ VYCHODILOVÁ, Zdeňka. Термины и их перевод. *Введение в теорию перевода для русистов*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2013, s. 48-53. ISBN 978-80-244-3417-9.

²⁷ MAN, Oldřich. Otázky ekvivalence v odborném stylu. GROMOVÁ, Edita, Milan HRDLIČKA a Vítězslav VILÍMEK. *Antologie teorie odborného překladu: Výběr z prací českých a slovenských autorů*. 3. vyd. Ostrava: Ostravská univerzita, Filozofická fakulta, 2010, s. 131-135. ISBN 978-80-7368-801-1.

²⁸ VYCHODILOVÁ, Zdeňka. Термины и их перевод. *Введение в теорию перевода для русистов*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2013, s. 65-67. ISBN 978-80-244-3417-9.

3.2. ROZDÍLY MEZI VÝCHOZÍM JAZYKEM A CÍLOVÝM JAZYKEM (JAZYKEM PŘEKLADU)

Jedním z rozdílů mezi dvěma jazyky, se kterými pracujeme, je různost jejich jazykových systémů. Jazykový systém definujeme jako souhrn jazykových jednotek různých úrovní (fonémy, morfémy, lexémy), gramatických forem. Stojí za zmínku, že výsledkem jazykového systému mohou být nejenom existující jazykové jednotky, ale rovněž čistě hypotetické útvary, které se nevytvářejí, ale mohly by.

Dalším problémem, na který narazíme při překládání, je neshoda norem výchozího jazyka a jazyka překladu. Na rozdíl od jazykového systému se jazyková norma projevuje ve formách, které opravdu v jazyce fungují a používají se, a které společnost považuje za správné. Norma vystupuje jako tzv. filtr, jenž propouští nebo naopak zadržuje to, co může být použito v jazykovém systému. To znamená, že pouští to, co se v jazyce využívá a filtruje to, co v jazyce neexistuje a v běžné řeči se nepoužívá. Norma není neměnná. Proto se setkáváme s odchylkami od normy a s různými variantami. Například dnes jsou správné obě formy: „Он машет“ i „Он махает“.²⁹

Rovněž neshoda jazykových úzů nositele výchozího jazyka a mluvčího jazyka překladu vytváří komplikace. Úzusy jsou pravidla, kterými se řídíme v konkrétní situaci při výběru správných prostředků jazykového vyjadřování. Rozdíl mezi úzusem a normou je ten, že to, co norma považuje za chybné, je chybné vždy a všude. Naopak úzus rozlišuje různé situace. To, co je možné říct v dané situaci, nepoužívá se v jiné, neboť to není přijato. Například pozdrav „Привет!“ je plně v pořádku při setkání dvou kamarádů, ale není vhodný při pozdravu nadřízeného se zaměstnancem.

Následujícím problémem, na který může překladatel narazit, je odlišný stupeň znalostí dvou jazyků. Adresant vychází z toho, že adresát má určité předběžné informace o obsahu sdělení. Pokud tomu tak není, a adresát jimi nedisponuje, může dojít k neporozumění, k informačnímu šumu (chyba informačního systému spočívající v nevyhledání relevantních dokumentů nebo ve vyhledání nerelevantních dokumentů, které věcně neodpovídají zadání rešeršního dotazu³⁰). Tyto rozdíly ve

²⁹ Основы теории перевода. ЛАТЫШЕВ, Лев Константинович. *Технология перевода*. Москва: Академия, 2005, s. 39-44. ISBN 5-7695-2020-5.

³⁰ JONÁK, Zdeněk. Informační šum. In: *KTD: Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy (TDKIV)* [online]. Praha : Národní knihovna ČR, 2003- [cit. 2015-01-08]. Dostupné z: http://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=000000470&local_base=KTD.

znalostech mají kulturně-historický charakter, nebo spočívají v neinformovanosti o aktuálním dění v dané zemi.³¹

3.3. NEJČASTĚJŠÍ PŘEKLADATELSKÉ CHYBY

Překladatel si musí dávat pozor na různé překladatelské chyby. Jedná se o jazykové nástrahy, kterých by se měl vyvarovat.

K sémantickým chybám patří násilné spojování slov, které nejdou spolu užít. Častou chybou je i tautologie. Jedná se o zbytečnost, zopakování dvakrát toho samého komponentu (коренные аборигены, преискурант цен). Tyto chyby vyvolávají nepříjemný dojem, protože jsou důkazem toho, že překladatel má problémy s jazykovou logikou a myšlením.

Vlastní stylistické chyby překladatele rovněž dělají špatný dojem na jeho práci. Problém je v tom, že v každém jazyce je jiné chápání stylu. Například pro ruštinu je zcela přirozené používání dlouhých řetězců neshodných přívlastků, ale pro jiné jazyky ne. Setkáváme se s opakováním stejných slov v jednom odstavci, se syntaktickými konstrukcemi, které nesedí. Skupina vlastních stylistických chyb se odlišuje od druhých tím, že nejsou vyvolány originálem. Překladatel by si jich měl být vědom a dávat si na ně pozor.

Slovní zásobu, která vyvolává překladatelské chyby, můžeme rozdělit do několika skupin. První z nich jsou tzv. „Ложные друзья переводчика“. Jsou to „nejpopulárnější“ chyby. K nim se řadí velká část internacionalizmů (slovo nebo výraz vyskytující se v několika jazycích a mající v nich stejný nebo podobný význam³²), které v jazyce originálu se plně nebo částečně rozcházejí ve významu se svými stejně znějícími analogy. Nezkušené překladatelé se často chytí do jejich pastí. Následující skupinou jsou „Ловушки внутренней формы“. Vnitřní forma lexikální jednotky je její složení, struktura, sufixy, prefixy. Past pro překladatele vzniká v tom případě, když lexém jazyka originálu a lexém jazyka překladu, i když mají analogickou vnitřní formu, disponují jiným denotativním významem (denotace – vztah jazykové jednotky k předmětu, který je touto jazykovou jednotkou označen³³). Pozor si musíme dávat na zapomenuté významy mnohoznačných slov a užívat je

³¹ Основы теории перевода. ЛАТЫШЕВ, Лев Константинович. *Технология перевода*. Москва: Академия, 2005, s. 39-44. ISBN 5-7695-2020-5.

³² ABZ slovník cizích slov. *ABC slovník cizích slov* [online]. web © 2005-2015 [cit. 2015-01-18]. Dostupné z: <http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/internacionalizmus-internacionalismus>

³³ KRAUS, Jiří et al. *Nový akademický slovník cizích slov*. Praha: Academia, 2011. ISBN 978-80-200-1415-3.

s rozvahou. „Лексическое иносказание“ je nepřímý způsob vyjádření obsahu, jiné vyjádření pomocí slova nebo ustáleného spojení. Typickými představiteli této skupiny jsou názvy zvířat: osel, vůl, ... Posledními členy této kategorie jsou neshodné geografické názvy. Obvykle se geografické názvy překládají transliterací, ale existují výjimky, které mají v různých jazycích nesouzvukné pojmenování (Австрия - Rakousko).³⁴

Do poslední kategorie řadíme ty chyby, které vznikly během překladu obsahu originálu. Jedná se o překroucení (zkomolení) významu, nepřesnost a nejasnost. Jak překroucení tak i nepřesnost dezinformují adresáta překladu. Nejasnost se liší tím, že nejenom dezinformuje adresáta, ale i dezorientuje. Pokud v prvních dvou případech myšlení adresáta směřuje na jednu stranu, to v případě nejasnosti stojí na místě a „neví kudy kam“. Z tohoto výčtu je zřejmé, že příčinou vzniku chyb není jenom špatné pochopení obsahu, ale také nevhodný výběr překladatelského analogu.³⁵

3.4. ZÁKLADNÍ DRUHY TLUMOČENÍ

K základním druhům tlumočení patří konsektivní tlumočení, simultánní, tlumočení z listu a doprovodné tlumočení. První dva vyjmenované se ještě dělí do poddruhů.

Tlumočení konsektivní neboli liaison je tlumočení následné. Tlumočnick nečeká, až řečník dokončí dlouhý úsek, ale tlumočí po větách. Jedná se o obvyklý způsob tlumočení jednání u stolu.³⁶ I když je konsektivní tlumočení náročné na čas, má tu výhodu, že je kvalitnější jak po stránce formální, tak i obsahové. Při tomto druhu tlumočení by měl tlumočnick podat lepší řečnický i stylistický výkon než špatný řečník. Tempo si volí s ohledem na posluchače, ale neměl by mluvit déle než samotný řečník. Může použít tlumočnický zápis anebo pracovat bez něj. Jednota tlumočnicků a překladatelů uvádí tuto definici tlumočnického zápisu: „Tlumočnický zápis je soubor poznámek, které si zapisuje tlumočnick při konsektivním tlumočení. Nejedná se o těsnopis, ale o osobní systém symbolů, zkratek a hesel, které nejlépe vyjádří obsah, tón a styl tlumočeného projevu tak, aby jej tlumočnick dokázal

³⁴ ЛАТЫШЕВ, Лев Константинович. *Технология перевода*. Москва: Академия, 2005, s. 183-196. ISBN 5-7695-2020-5.

³⁵ ЛАТЫШЕВ, Лев Константинович. *Технология перевода*. Москва: Академия, 2005, s. 234-239. ISBN 5-7695-2020-5.

³⁶ Definice některých pojmů z oblasti tlumočení a překladů. *Jednota tlumočnicků a překladatelů* [online]. 2014 [cit. 2015-02-06]. Dostupné z: http://www.jtpunion.org/spip/article.php?id_article=15

reprodukovat po určité časové prodlevě.³⁷ Na žádost posluchačů tlumočnick může svůj projev zkrátit, nebo předat jen stručný výťah z řečnickova projevu (konsekutivní tlumočení sumarizované). K dalším typům tohoto druhu tlumočení patří bilaterální a jednosměrné tlumočení. V prvním případě tlumočnick tlumočí do své mateřštiny, ale i do svého aktivního cizího jazyka. V druhém tlumočnick tlumočí jen v jednom směru, a to obvykle do své mateřštiny.

Simultánní tlumočení je tlumočením současným. Tlumočnick nečeká, až domluví řečnick, ale tlumočí s ním téměř současně.³⁸ Vyžaduje od člověka více pozornosti a pohotovosti, je náročnější na logickou analýzu, zpracování informace a její převedení do cílového jazyka. Velkou roli zde hraje časový faktor. Při ST dochází k přímému kontaktu řečnicka (vysílatel informace) s posluchačem (adresát informace). Existuje několik typů ST. Simultánní tlumočení kabinové, je takové, při kterém se používá tlumočnická technika. Jsou to sluchátka a mikrofony. Nejčastěji v kabině sedí dva tlumočnicki, ale může jich být i více (při velkých konferencích). Jedná se o tzv. tlumočení s pilotáží. Vedoucí (pilotní) kabina tlumočí projev z originálu do jazyka, který ovládají tlumočnicki v ostatních kabinách. Ti pak tlumočí z této verze do svého cílového jazyka. Šušotáž neboli simultánní tlumočení šeptem je tlumočení bez tlumočnické techniky. V této situaci tlumočnick sedí u svého klienta a souběžně mu šeptem tlumočí. Někdy se i při toto typu používá technika - šepták. Je to však nekomfortní, protože v sále dochází k šumům a řečnick s tlumočnickem se navzájem ruší. Posledním typem ST je tlumočení filmů. Je to velmi náročná disciplína. Ne všichni kvalitní kabinoví tlumočnicki jsou ochotni pracovat s filmem. Mísí se zde různé dialekty, terminologie, hudba odvádí pozornost.

K základním druhům tlumočení ještě patří tlumočení z listu a doprovodné tlumočení. První probíhá mimo kabinu. Tlumočnick dostane text originálu a snaží se převést ho plynně a v tempu do cílového jazyka. Měl by působit přirozeně, udržovat kontakt s posluchači a zbytečně se neopravovat. Druhý zmíněný typ je na pomezí konsekutivního a simultánního tlumočení. Používá se zejména při doprovázení hostů u nás nebo při cestách do ciziny. Je náročné na čas a rovněž na šíři tlumočené problematiky.³⁹

³⁷ Definice některých pojmů z oblasti tlumočení a překladů. *Jednota tlumočnicků a překladatelů* [online]. 2014 [cit. 2015-02-06]. Dostupné z: http://www.jtunion.org/spip/article.php3?id_article=15

³⁸ Tamtéž.

³⁹ Základní druhy a typy tlumočení. ČEŇKOVÁ, Ivana. *Úvod do teorie tlumočení*. Praha: Česká komora tlumočnicků znakového jazyka, o. s., 2008, s. 23-27. ISBN 978-80-87218-09-9.

Mezi specifické kategorie tlumočení se řadí soudní tlumočení, komunitní tlumočení, tlumočení ve znakovém jazyce a tlumočení pro nevidomé a hluchoslepé.

3.4.1. PROCES KONSEKUTIVNÍHO TLUMOČENÍ

Konsekutivní tlumočení neboli následné, se rozkládá do tří fází - aktivní poslech, který se pojí s porozuměním textu a jeho analýzou (může a nemusí vzniknout tlumočnická notace), zopakování zapamatované informace, převedení do cílového jazyka. Celý proces ovlivňují různé faktory, například kontext, řečník, posluchači, ... V tomto případě musí spolu dobře spolupracovat paměť, logické myšlení a notace. Notace je však jen pomůckou, nesmí být moc dlouhá. Dobrý tlumočnický zápis by měl doplňovat myšlenky, musí být přehledný, čitelný a nepřepřácaný. Každý zápis je jiný, záleží od tlumočnicka. Někteří odborníci doporučují ho psát v cílovém jazyce, jiní v mateřštině. Hlavní je, aby se autor zápisu v něm orientoval. Ke konci práce dochází k rozdělení děje do dvou fází: k nahlížení do notace a k formulaci. Tlumočnický zápis by měl jen nahlížet do své notace a na jejím základě plynule formulovat svou řeč v cílovém jazyce.⁴⁰

Tento druh tlumočení byl až do 2. světové války na mezinárodní úrovni jediným používaným tlumočením. Je náročný na čas, ale, jak už bylo výše zmíněno, formálně i obsahově kvalitnější než simultánní tlumočení. Je to druh tlumočení, který se používá při práci fyzioterapeuta s klientem. Obvykle terapeut (mluvčí) dělí svou řeč na úseky, dělá pauzy a v nich tlumočnický pronáší svůj překlad. Na tlumočnicka je vyvíjen nátlak, protože musí být schopen uchovávat v paměti dlouhé úseky promluvy, což je velmi náročné. Práce s klienty je specifická, protože tlumočnický musí reagovat na rodiče, odpovídat na jejich otázky, když něco nechápou, pomáhat jim se zeptat. Jsou prostředníky mezi terapeutem, rodiči a v případě staršího dítěte i klientem. Tlumočnický svým přístupem k práci vytvářejí atmosféru, která může hodně ovlivnit děj na pracovišti.

Výhodou konsekutivního tlumočení je to, že nepotřebuje žádné speciální zařízení. Tlumočnický při své práci nemá možnost použít slovník, glosář, je omezen časově, z druhé strany se může přeptat na něco, čemu nerozuměl nebo co neslyšel, nebo požádat o upřesnění. Specialista s tímto zaměřením by měl disponovat širokou

⁴⁰ Konsekutivní tlumočení. ČEŇKOVÁ, Ivana. *Úvod do teorie tlumočení*. Praha: Česká komora tlumočnicků znakového jazyka, o. s., 2008, s. 85-86. ISBN 978-80-87218-09-9.

slovní zásobou, orientovat se v tématu, měl by umět řešit složité situace a hlavně musí umět pracovat s dětmi.⁴¹

Celý proces konsekutivního tlumočení je náročný. Aby se tlumočník stal mistrem ve svém oboru, musí mít patřičnou kvalifikaci a hodně zkušeností. Doporučuje se vybrat si pro své studium filologický obor, který se zaměřuje na překlad. Ale není to podmínkou. Před samotným tlumočením se vyplatí procvičit svaly potřebné k mluvení, rozmluvit se za pomoci jazykolamů, říkanek.⁴²

Je přirozené, že se během konsekutivního tlumočení člověk dopouští chyb. Některé jsou neškodné, jiné mohou narušit pozornost posluchače, zmást ho. K nejtypičtějším chybám se řadí syntaktické (nesprávný slovosled, neshoda podmětu s přísudkem), frázové (špatné užití předložky, čísla substantiva), lexikální (rozšíření nebo zúžení významu jednotky VJ v CJ, substituce, vytvoření neexistujícího lexému), nepřiměřené pauzy, koktání, opakování slov, vynechání věty nebo její části, nedokončení věty, přidání elementů (vedlejší věty, determinantů, spojek) a jiné.⁴³

3.4.2. PROCES SIMULTÁNNÍHO TLUMOČENÍ

Simultánní tlumočení rovněž probíhá ve třech fázích. Specifikem ale je, že probíhají v charakteristických podmínkách. Omezuje je čas, jsou jednorázové, jedna přechází v druhou, navzájem se překrývají a v podstatě probíhají paralelně. Tlumočník vyslechne řečníka a pak jeho myšlenku převede tak, jakoby ji vyslovil sám. Při tlumočení dochází k segmentaci výchozího textu. Tlumočník hledá komunikativní jednotku, která je nezbytná pro adekvátní převod informace do cílového jazyka. Délka jednotky simultánního tlumočení závisí na výchozím projevu a na podmínkách, při kterých proces tlumočení probíhá. Je vhodné ji aplikovat zejména při tlumočení čísel, jmen, názvů, abychom příliš nezatěžovali operativní paměť.

Základem ST je souběžnost činností. Synchronnost poslechu a mluvení je velice náročné. Je nutné projít výcvikem, lingvistickou přípravou. Tlumočník musí perfektně ovládat oba jazyky, aby mohl automaticky reprodukovat projev v jazyce cílovém. Ke strategiím, které tlumočník při své práci využívá, řadíme především

⁴¹ ПРАВО И СЛОВО [online]. [2015] [cit. 2015-02-17]. Dostupné z: http://www.pravoislovo.ru/word_95_96_97.html

⁴² О техниках и методиках обучения устному переводу. Язык в пространстве перевода [online]. [2014] [cit. 2015-02-17]. Dostupné z: http://fpkp.su/conf/?page_id=96

⁴³ ŠRAMKOVÁ, Miroslava. Druhy chýb pri tlmočení a ich dopad na komunikáciu. *Od textu k prekladu II*. Praha: Jednota tlumočníků a překladatelů, 2008, s. 152-163. ISBN 978-80-7374-047-4.

časový posuv, rozdělenou pozornost, pravděpodobnostní prognózování, princip ekonomie a zpětnou korekturu.⁴⁴

3.4.3. BILINGVISMUS

Bilingvismus neboli dvojjazyčnost je to nejdůležitější pro profesionálního tlumočníka. Může být přirozený, což znamená, že člověk vyrostl ve dvojjazyčném prostředí a používá oba jazyky přirozeně, nebo umělý, když se člověk učil druhý jazyk později ve škole, v soukromých hodinách. Mechanismus bilingvismu se může chápat jako zformování umění přecházet z jednoho jazyka do druhého bez většího úsilí. Tlumočník si musí osvojit určité návyky, aby mohl bezproblémově přepínat dva jazyky. Prvním z nich je „deverbalizace“. Jedná se o oproštění myšlení člověka od dominanty slov. Tento návyk spočívá v tom, že se automaticky přechází k obraznému myšlení. Druhým je návyk „přepínání“. Formuje se v podobě znakových spojení mezi slovy cizího jazyka a jejich ekvivalenty v mateřském jazyce. Existuje mnoho slov, jež mají více významů nebo různé významy ve dvou jazycích a špatně se jich používá. Láká nás k tomu zvuková podoba, kontext. Říká se jim, jak už bylo výše zmíněno, „ложные друзья перевода“. Je jen na tlumočnickovi, aby se naučil jich správně používat a přitom se vyvaroval chyb.⁴⁵

3.5. PRÁCE TLUMOČNÍKA

Tlumočník musí mít velmi dobrou znalost výchozího jazyka i cílového, musí umět přetlumočit text tak, aby se zachoval původní smysl. Orientuje se v terminologii, se kterou pracuje a neustále se vzdělává, sleduje vývoj technologií. Kvalitní tlumočník by se měl řídit etickým kodexem, měl by být profesionálem. Nejčastěji se tlumočí do svého rodného jazyka, ale jsou i výjimky. Práce tlumočníka je velmi náročná. Požaduje se od něj koncentrace, pozornost, pohotovost. Avšak má menší požadavky na přesnost oproti překladateli. Netlumočí doslovně, ale soustředí se na smysl sdělení. Tlumočník považuje všechny informace, které obdrží, za důvěrné. Před začátkem své práce by se měl seznámit s prostředím, ve kterém bude

⁴⁴ Základní teoretické modely a koncepce procesu simultánního tlumočení. ČEŇKOVÁ, Ivana. *Úvod do teorie tlumočení*. Praha: Česká komora tlumočnicků znakového jazyka, o.s., 2008, s. 47-57. ISBN 978-80-87218-09-9.

⁴⁵ Навыки механизма билингвизма. МИНЬЯР-БЕЛОРУЧЕВ. *Как стать переводчиком?*. Москва: Готика, 1999, s. 63-69. ISBN 5-7834-0035-1.

pracovat. Když není spokojen s podmínkami, nebo má jiné závažné důvody pro nevyplnění práce, tlumočnický může odmítnout provádět tlumočnické služby.⁴⁶

Existuje několik obecných rad pro mluvčího, které usnadňují práci tlumočnickům. Mluvčí by měl hovořit krátce a srozumitelně ve volném tempu. Důležité je to především, když se jedná o číselné údaje, jména nebo názvy organizací atd. Je dobré předem informovat tlumočnicka o těžkých odborných termínech. Projev by měl být strukturovaný a tlumočnick dopředu informovaný o obsahu textu.⁴⁷

Aby tlumočnick dosáhl úspěchu ve své práci, je potřeba umět dobře naslouchat a ne jenom slyšet. Čtyři věci, které musí tlumočnick ovládat - musí znát jazyk projevu, který poslouchá, musí chápat ústní podobu cizího jazyka, musí mít vystačující informační slovní zásobu, se kterou bude pracovat a v neposlední řadě musí umět ovládat svou pozornost tak, aby mohl zaznamenat ty nejmenší odstíny významu vyskytující se v projevu mluvčího. Ve výhodě jsou lidé s hudebním sluchem, ale není to pravidlem. Pro zlepšení „chápání“ jazyka prospívá poslouchání nahrávek s projevy, úryvky filmů vícekrát za sebou, pouštět si rádio v cizím jazyce, nebo jestli je to možné, jít do kina na film v originálním znění. Dalším cvičením, které napomáhá ke zlepšení práce tlumočnicka, je například opakování vyslechnutého textu s odstupem pár vteřin. Ze začátku v rodném jazyce, později se může přejít k cizímu jazyku. K naslouchání pomáhá i pravděpodobnostní prognózování. Aby tlumočnick mohl správně prognózovat, měl by znát jazyk nejenom na úrovni slov, ale na úrovni slovních spojení. Pro zlepšení pozornosti existuje několik cvičení od čtení textu a následného zodpovězení otázek, přes čtení nahlas v cizím jazyce až po například, hledání rozdílů na obrázcích. Důležité je to, aby se tlumočnick pořád učil a zdokonaloval ve svém umění.⁴⁸

⁴⁶ Tlumočnick - služby tlumočnicka. *Registr překladatelských firem ČR* [online]. © 2001 – 2015 [cit. 2015-02-04]. Dostupné z: <http://www.tlumoceni-preklady.cz/o-prekladatelstvi/tlumocnik-sluzby-tlumocnika/>

⁴⁷ Tamtéž.

⁴⁸ Как готовить себя к профессиональному аудированию. МИНЬЯР-БЕЛОРУЧЕВ. *Как стать переводчиком?*. Москва: Готика, 1999, s. 93-99. ISBN 5-7834-0035-1.

4. LÉKAŘSKÁ TERMINOLOGIE

Lékařská terminologie vznikala od vzniku samé medicíny. Počátky sahají až do starého Říma a Řecka. Výsledkem procesu vývoje v tomto období se stala hippokratovská medicína (Hippokrates - 460 - 370 př. n. l.). Terminologie je hlavním odkazem starověké medicíny. Postupně vznikala latinská terminologie, do které se vmísily arabismy. V období renesance se navazovalo na tradiční římské lékařství. Nejvýznamnější událostí ve vývoji lékařské terminologie bylo úplné převedení anatomického názvosloví do latiny v roce 1543. V novověku se začalo přiklánět k národním jazykům, avšak význam řečtiny a latiny pro mezinárodní lékařství je stále obrovský. Jejich výhoda spočívá v tom, že mají jasný a přesný význam.⁴⁹

4.1. SPECIFIKA ČESKÉ LÉKAŘSKÉ TERMINOLOGIE

Lékařská terminologie je v neustálém vývoji, vznikají nové pojmenování a s tím i problémy. Jejím prazdrojem je **řečtina** a **latina**. Vyskytují se ale také termíny převzaté z jiných jazyků, a to hlavně z němčiny a angličtiny. Další zvláštností je, že se dává přednost názvům „oficiálním“, užívají se však i obraty, které nejsou oficiálně kodifikovány.

Odbornou lékařskou terminologií se v Česku zabýval gastroenterolog Zdeněk Mařatka (1914 - 2010). Tvrdí, že „terminologie není jen soubor termínů, nýbrž také vědní obor, který se má zabývat obecně také tvorbou a užíváním termínů, zásadami jejich správnosti i způsobem, jak mají být klasifikovány a syntetizovány“. Medicínské termíny musí splňovat několik požadavků - jednoznačnost, výstižnost a stručnost. Měla by existovat jen jedna definice platná ve všech oblastech, kde se termín používá. Je ale těžké se dohodnout, protože se medicína stále více specializuje. Různé obory z oblasti medicíny mají svou nomenklaturu, které často neodpovídají. Existují ale takové obory, které se snaží sjednotit terminologii. Jedná se o psychiatrii nebo rehabilitaci, kde vznikají názvoslovné komise.⁵⁰

K vývoji došlo i v oblasti pravopisu lékařského písemnictví. Pravopisně se počestila slova přejatá, zredukovala se zdvojená písmena (ss - stres), th se zaměňuje písmenem t - terapie, etika atd. Česká pravidla pravopisu se naklánějí k výslovnosti,

⁴⁹ BOZDĚCHOVÁ, Ivana. Lékařská terminologie. *Současná terminologie*. Praha: Karolinum, 2009, s. 83-88. ISBN 978-80-246-1539-4.

⁵⁰ Medicínská terminologie. PACOVSKÝ, Vladimír. *Medicínská terminologie*. Praha: Karolinum, 2004, s. 7-9. ISBN 80-246-0884-7.

ale stále se vyskytují dvojí správné tvary. Je přípustné napsat desinfekce i dezinfekce, puls i pulz. Širší veřejnost má potíže s vyslovováním latinských slov, a také špatně rozlišuje předpony dys- a dis-. Dys- znamená zeslabení, poruchu (dyslexie) a dis- vystupuje ve významu roz- nebo ne- (disharmonie). Co se týče rodu, v lékařské terminologii převládá patriarchální model. Vznikají snahy o změnění, ale není to jednoduché. Čeština si vytvořila pro lékaře ženského pohlaví slovo lékařka, ruština má женщина-врач, ale ne u všech profesí to jde. Setkáme se i s opačným problémem. Převážně jsou na odděleních zdravotní sestry, ale na zdravotního bratra jsme si ještě nezvykli.⁵¹

4.2. SPECIFIKA RUSKÉ LÉKAŘSKÉ TERMINOLOGIE

Lékařská terminologie se dělí na několik základních nomenklatur, jež se dále rozdělují na podsystémy. Důležitou roli v ruské medicínské terminologii hrají slova se složitou strukturou. Vyskytují se především v oboru patologie. Základ terminologie tvoří termíny původu řecko-latinského a také termíny uměle vytvořené na základě řečtiny a latiny. Například anatomie a histologie je celá vytvořena z latinského jazyka a dodržuje jeho fonetiku a gramatiku. Díky tomu, že latina a řečtina tvoří základ terminologií pro většinu evropských zemí, odborníci z různých zemí se domluví. Používají se tzv. internacionalismy. Terminologie z oblasti medicíny je vysoce motivována a sémanticky jasná. Rovněž se často používají eponyma (názvy nemocí, postupů a operací, které se označují jménem člověka, jenž daný výkon provedl jako první). Velkou skupinu tvoří slovní spojení. Pro substantivní lékařské slovní spojení je typické např. spojení podstatného jména v nominativu s podstatným jménem v genitivu (метод Войта, вытягивание позвоночника, синдром Дауна), spojení přídavného jména s podstatným jménem v nominativu a genitivu (поперечное положение плода, закрытый массаж сердца), užití podstatného jména v nominativu s přídavným jménem a podstatným jménem v genitivu (болезнь слепой кишки, рост эмоциональной уверенности тела) a nakonec slovní spojení, která se skládají z podstatného jména v nominativu a dvou podstatných jmen v genitivu (спазм мышц конечностей, нарушение координации движений).⁵²

⁵¹ Přeměny jazyka. Minulost pokračuje současností. PACOVSKÝ, Vladimír. *Medicínská terminologie*. Praha: Karolinum, 2004, s. 33-35. ISBN 80-246-0884-7.

⁵² ЗАЙЧЕНКО, А. В. Особенности медицинской терминологии. In: *Особенности медицинской терминологии* [online]. 2012 [cit. 2015-02-17]. Dostupné z: http://www.rusnauka.com/6_PNI_2012/Philologia/3_102556.doc.htm

4.3. HISTORIE ČESKÉ LÉKAŘSKÉ TERMINOLOGIE

Prvním dochovaným spisem s pojmenováním částí těla pochází z přelomu 9. a 10. století. Spisy s lékařským zaměřením se v Čechách objevily již před založením lékařské fakulty. V 16. století byla vydána řada lékařských spisů. V tomto období byla také zavedena funkce městského doktora a porodní báby, ale neměli odborné vzdělání. Teprve v 17. století byli na Univerzitě Karlově jmenováni první profesori lékařství. Koncem dalšího století se začaly budovat ve velkém nemocnice.⁵³

Teprve v národním obrození došlo k výraznému rozvoji české lékařské terminologie - rozčlenilo se podle oborů, obohatilo se dalšími jazyky. Vytvářely se nové slova, některé byly přejaty z běžné mluvy neoborníků. Velkým krokem dopředu bylo vydání prvních novodobých českých lékařských slovníků. Za zmínku stojí Jungmannův (1775 - 1854) slovník lékařský v Kroku III z roku 1836, v roce 1863 Staňkův (1804 - 1871) Slovník lékařské terminologie a jiné.⁵⁴

V průběhu 20. století se v Čechách ponechávaly termíny latinského a řeckého původu, které se v nějaké míře počesťovaly. Postupně začaly do lékařského názvosloví pronikat termíny internacionální, zejména anglického původu. Současná podoba české lékařské terminologie je odrazem časového vývoje. V průběhu evropské integrace narůstá vliv angličtiny. Mnohé termíny z anglického jazyka se již plně vžily do českého prostředí. Jedná se především o zkratky, termíny z oblastí kardiologie, medicínské technologie. Obecně můžeme říct, že termíny latinsko-řeckého původu používají především odborníci, pro komunikaci mezi lékařem a laikem se sahá pro termíny českého původu.⁵⁵

4.4. HISTORIE RUSKÉ LÉKAŘSKÉ TERMINOLOGIE

Původní ruské medicínské lexikum má své kořeny v indoevropských a slovanských jazycích, ze kterých vznikl v 7. - 8. století staroruský jazyk. Písemnictví se na Rusi objevilo v 10. století v podobě církevní slovanštiny. Předpokládá se, že prvními, kdo se staral o medicínu a léčení, byli tzv. pohanští knězi (жрецы). Slovo „врач“ má společný kořen se slovy „говорить“, „ворчать“ a původně označovalo kouzelníka, čaroděje. Za staroruské se také považují slova, která jsou společné pro

⁵³ LOUCKÁ, Pavla. Česká lékařská terminologie. *Vesmír* [online]. 1995, č. 74 [cit. 2014-12-08]. Dostupné z: <http://casopis.vesmir.cz/clanek/ceska-lekarska-terminologie>

⁵⁴ BOZDĚCHOVÁ, Ivana. Lékařská terminologie. *Současná terminologie*. Praha: Karolinum, 2009, s. 83-88. ISBN 978-80-246-1539-4.

⁵⁵ Tamtéž.

církevní slovanštinu a staroruský jazyk. Jedná se například o: близнецы, беременная, бесплодие, желудок, желчь, кишка, мышца, печень a jiné.

Hodně staroruských názvů nemocí a jejich příznaků se dnes už nepoužívá a někdy je těžké si je spojit s novými názvy. Patří zde „вдушь“ - астма (astma), „падучая немочь“ - эпилепсия (epilepsie), „трясца“ - малярия (malárie). Většina z nich postoupila místo názvům řecko-latinského původu. Latinské lexikum začalo pronikat na ruské území v 15. - 16. století.⁵⁶

Terminologie medicíny 17. století si říkala o změnu. K ní dopomohly první práce ruských lékařů - „Фармакология“ Ivana Benediktova a léčebník arcibiskupa Afanasije. Pro rozvoj nových ruských termínů udělal hodně absolvent Cambridge Mark Ridley (1560 - 1624), který pracoval jako dvorní lékař za vlády cara Fjodora I. Do dnešní doby se zachovaly 3 jeho rukopisy slovníků. Právě v tomto století byla založena Moskevská Akademie, jež hrála důležitou roli v rozvoji odborného medicínského vzdělání. V akademii převládala latina a řečtina, které napomohly k tvorbě ruské terminologii. „Stavební kámen“ ruské lékařské terminologie položil anatom, chirurg a překladatel M. I. Shein (1712- 1762). Výuka medicíny v ruském jazyce začala v roce 1764 paralelně s německým jazykem.⁵⁷

Obrovským přínosem pro odbornou terminologii byl M. V. Lomonosov (1711 - 1765). Spolupracoval na tvorbě prvního atlasu anatomie přeloženého z němčiny. Velké nedostatky pocíťovali především ruští lékaři-učitelé, proto mnoho z nich rovněž bylo překladateli a filology. První slovníky v ruštině, francouzštině a latině sestavil profesor N. M. Ambodik-Maksimovič (1744 - 1812). V roce 1783 vyšel jeho Anatomicko-fyziologický slovník. Další významnou osobností byl P. A. Zagorskiy (1764 - 1846), který napsal první národní učebnici anatomie. V průběhu 19. století se toto lexikum doplňovalo o termíny mající internacionální rozsah. Současnou lékařskou terminologii můžeme rozdělit do následujících skupin: 1. původně ruská pojmenování, 2. přejaté klasicizmy v různé míře přizpůsobené ruštině, 3. původní západoevropeizmy, 4. latinské terminus technicus. Ve druhé polovině 20. století nadále pokračovalo obohacování lékařské slovní zásoby internacionalizmy. Dnes internacionalizmy a jejich ruské ekvivalenty vystupují jako synonymy. Skupiny

⁵⁶ Приложение. Из истории развития русской медицинской терминологии. АКАДЕМИК [online]. © 2000-2014 [cit. 2014-12-11]. Dostupné z: http://dic.academic.ru/dic.nsf/enc_medicine/24826/%D0%9F%D1%80%D0%B8%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%B5

⁵⁷ МАРКУЧОВА, Светлана. Медицина древней Руси. *Медицина в зеркале истории* [online]. Санкт-Петербург: Европейский дом, 2003 [cit. 2014-12-11]. ISBN 5-8015-0151-7.

terminus technicus jsou sdruženy v mezinárodních nomenklaturách a mají oficiální status. Patří k nim anatomická nomenklatura, histologická a embriologická.⁵⁸

4.5. ROZDÍLY MEZI ČESKOU A RUSKOU TERMINOLOGÍÍ

Odborná terminologie, tím pádem i lékařská, má svá specifika. Snaží se o odstranění mnohoznačnosti, o přesné formulování myšlenky.

Na rozdíl od češtiny má ruština větší počet vlastních termínů, které specialisté běžně používají. Ale latinské a řecké názvy pořád tvoří značnou část ruské lékařské terminologie, které se přizpůsobují ruštině. Některé termíny z oblasti medicíny v ruštině zdomácněly - přizpůsobily se ruské gramatice. Dokonce můžeme říct, že v některých případech zcela nahrazují ruské názvosloví, jež se stává hovorovou vrstvou jazyka.

Z fonetického hlediska existuje několik odlišností. Jedná se například o dvojhlásku eu, která se do ruštiny překládá jako ев nebo ей (невроз, нейтральный). Písmeno h v ruštině buď nevystupuje, nebo se transponuje na г (гистология, гематология). U těchto přejatých slov se často zanechává tvrdá výslovnost - nezměkčuje se e. Díky odlišným koncovkám se rovněž mění rod. Jsou to slova typu karcinom (m. rod) - карцинома (ž. rod), syntéza (ž. rod) - синтез (m. rod), analýza (ž. rod) - анализ (m. rod), diagnóza (ž. rod) - диагноз (m. rod) a jiné.⁵⁹

V ruštině a češtině se liší některé slovesné vazby. Tady je přehled některých z nich.⁶⁰

болеть чем	mít co (jakou nemoc)
забыть о чём	zapomenout na co
зависеть от чего	záviset na čem
избегать чего	vyhýbat se čemu
надеяться на что	doufat v co
нуждаться в чём	potřebovat co
отказаться от чего	odmítnout co
привыкнуть к чему	zvyknout si na co

⁵⁸ Приложение. Из истории развития русской медицинской терминологии. АКАДЕМИК [online]. © 2000-2014 [cit. 2014-12-11]. Dostupné z:

http://dic.academic.ru/dic.nsf/enc_medicine/24826/%D0%9F%D1%80%D0%B8%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%B5

⁵⁹ TĚŠÍNSKÁ, Věra a Marie URBANOVÁ. *Ruská lékařská terminologie*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1968. ISBN 80-7066-069-4.

⁶⁰ OVSJANNIKOV, Georgij. *Základy lékařské ruštiny*. Praha: Avicenum, 1988. ISBN 08-039-88.

сомневаться в чём

pochybovat o čem

убедиться в чём

пřesvědčit se o čem

4.5.1. ROZDÍLY V TERMINOLOGII NA KONKRÉTNÍCH PŘÍKLADECH

Jak už bylo v předchozích kapitolách zmíněno, existuje několik odlišností v české a ruské lékařské terminologii. Vyskytují se například v rodě, slovesné vazbě (spojení s jiným pádem), jednoslovná pojmenování v češtině se zaměňují víceslovným v ruštině a naopak. Předkládám několik příkladů pro srovnání.

Rozdíly v rodě:

hmat (m. r.)	ощупывание, осязание (s. r.)
odpor (m. r.)	сопротивление (s. r.)
pohyb (m. r.)	движение (s. r.)
porucha (ž. r.)	нарушение (s. r.)
páteř (ž. r.)	позвоночник (m. r.)
tvar (m. r.)	форма (ž. r.)
rovnováha (ž. r.)	равновесие (s. r.)

Rozdíly ve slovesné vazbě, použití odlišné předložky:

klást odpor proti čemu	оказывать сопротивление чему
napodobovat gesta	подражать жестам
odmítání prsu	отказ от груди
osvojení techniky	обучение технике
otáčet hlavu za zvukem	поворачивать голову к источнику звука
problém s usínáním	трудности засыпания
reagovat pláčem	выражаться через крик

Jednoslovná pojmenování v češtině zaměněná víceslovným v ruštině:

formovat	поддаваться формированию
podhmat	хват снизу
předklon	наклон вперед
záklon	наклон назад
slintat	выделять слюну

Víceslovná pojmenování v češtině zaměněná jednoslovným v ruštině:

pohyb vpřed	передвижение
držení těla	осанка
vysílat podněty	побуждать
fyzikální terapie	физиотерапия
krevní oběh	кровообращение

ZÁVĚR

Tématem této bakalářské práce je Vojtova metoda - lékařská terminologie. Cílem práce bylo představit Vojtovu metodu, pohled na ni u nás a v Rusku a obeznámit čtenáře s prací tlumočnicka a překladatele.

Svou bakalářskou práci jsem rozdělila do čtyř kapitol, které se dále dělí na podkapitoly.

V úvodní kapitole jsem představila kinezioterapii, jejíž částí je i Vojtova metoda. V podkapitolách jsem se zaměřila na vývoj kinezioterapie, na její zásady a také metody, které se v kinezioterapii používají.

Následně jsem popsala Vojtovu metodu. Uvedla jsem krátký životopis zakladatele Vojtovy metody, popsala jsem její princip a oblast použití. Z textu vyplývá, že tato metoda je velmi užitečná a pomáhá bojovat s několika nemocemi, například se skoliózou, dysplazií kyčlí, roztroušenou sklerózou, koordinačními poruchami. Zaměřila jsem se na centra zabývající se touto metodou u nás i v Rusku a rovněž na práci tlumočnicka v centru. Z uvedeného vyplývá, že není mnoho míst, jež nabízejí Vojtovu metodu. V Česku slaví hodně úspěchů, ale v Ruské federaci k ní ještě cestu nenašli. Rodiče hledají jiné alternativy, které ale, bohužel, nejsou tak účinné. Ruští klienti často odjíždějí léčit se do Německa nebo právě k nám do RL – CORPUSu, s. r. o. Práce tlumočnicka v centru je velmi náročná. Člověk vykonávající tuto profesi musí být vzdělaný, empatický a musí mít dobrý vztah k dětem, protože nejčastějšími pacienty jsou právě malé děti. Měl by se vyznačovat dobrou reakcí na různé situace. Je velmi důležité, aby přispěl k vytvoření příznivé atmosféry na pracovišti.

Ve třetí kapitole jsem se zabývala překladem a tlumočením odborného textu. Svou pozornost jsem koncentrovala především na konsekutivní tlumočení, jež se nejvíce používá při práci s cizinci v centrech. Upozornila jsem na chyby, kterých se tlumočnick dopouští, a popsala jsem, jak vypadá práce tlumočnicka. Tlumočnick musí být nejenom dobrý lingvista s vynikající znalostí dané terminologie, ale především vnímavý člověk, na kterém záleží, jestli pacient vše správně pochopí.

V poslední části jsem shrnovala informace týkající se lékařské terminologie. Oba jazyky (ruština i čeština) mají stejný základ pro lékařskou terminologii a je jím latina a řečtina. Avšak existují rozdíly například ve výslovnosti nebo v pravopisu. Z textu je možno vyvodit, že ruština je otevřenější k vývoji a používá více ruských termínů. Na konci jsem uvedla rozdíly mezi ruskou a českou terminologií na několika konkrétních příkladech.

Problémem při analyzování Vojtovy metody v Rusku je nesnadná možnost dohledat údaje. Jak jsem již zmínila, v Ruské federaci tento způsob léčby není obvyklý, a proto s ním mají málo zkušeností. Věřím, že se tato situace změní a obyvatelé Ruska nebudou muset za léčbou cestovat tak daleko.

Svou práci jsem doplnila česko-ruským glosářem z oblasti fyzioterapie se zaměřením na terminologii používanou při Vojtově metodě. Dále jsem přiložila etický kodex tlumočnicka a překladatele a několik fotografií spojených s touto problematikou.

Věřím, že tato práce bude dobrým pomocníkem pro tlumočnický při práci v centru RL – CORPUS, s. r. o., ale nejen pro ně.

РЕЗЮМЕ

Темой настоящей работы является представление метода Войты в качестве одного из методов физиотерапии. Работа имеет название «Метод Войты – медицинская терминология». Я выбрала эту тему, потому что я занималась данным методом а также потому что меня интересует письменный и устный перевод терминологии, его специфика и работа с научным текстом. Немаловажным стимулом к выбору этой темы была также моя стажировка в Петербурге, где я встретила на улице несколько инвалидов-колясочников и других людей с проблемами опорно-двигательного аппарата.

Целью данной работы является ознакомление с методом Войта в Чехии и Российской Федерации, а также с работой письменного и устного переводчика, который занимается медицинской терминологией в области физиотерапии, именно, метода Войты.

Настоящая работа состоит из четырёх глав, которые далее подразделяются на подглавы. Работа ставит задачу описать положение данного метода у нас и в России, а также описать работу переводчика в центре физиотерапии, где большое количество русских пациентов.

Первая глава посвящена физиотерапией вообще. Метод Войта относится к кинезотерапии, которая является одним из видов лечебной реабилитации. Из истории вытекает, что движение всегда было очень важным для людей. Это был символ не только исцеления, здорового образа жизни, но и символ войны. Важными лицами, которые оказали влияние на развитие движения в Чехии были, например, Ян Амос Коменский, Мирослав Тырш или Йосеф Кленка. Кинезотерапия уделяет внимание прежде всего правильному движению. Она разделяется на разные группы в зависимости от критерий (по количеству пациентов, месту проведения терапии, ...). Её надо приспособить к возрасту человека, полу, двигательным возможностям, психическому состоянию или к настроению. Методов, употребляемых в кинезотерапии, очень много. Основной концепцией является проприоцептивная нейромышечная фацилитация. Имеются и другие, как пионерские подходы, подходы использованные для лечения гемиплегии, концепции занимающиеся поражением движения, осанкой. К современным методам относятся, например, иппотерапия,

упражнения с мячом. Метод Войта это метод, который использует, главным образом, рефлекторную локомоцию.

В следующей части настоящей работы описан метод Войта. Его основоположником является профессор Вацлав Войта. Он работал во многих городах, например, в Праге, Германии (Мюнхен, Кёльн). Он также основал Международное общество Войты. Во время своей жизни профессор получил много наград за труд всей своей жизни. Основой принципа Войты являются следующие области: опорно-двигательное развитие ребёнка в первом году жизни, ранняя диагностика и ранняя терапия. Имеются при типа движений, которые контролирует ЦНС. Речь идёт о рефлекторной реакции, ритмическом движении и о направленном движении. В основе метода стоит рефлекторная локомоция. Благодаря этому можно восстановить основные модели движения. В течение терапии терапевт производит целенаправленное надавливание на конкретные точки, находящиеся на теле. В результате этого возбуждаются два основных движения – рефлекторное переворачивание и ползание. Доказано, что после терапии между прочим улучшается дыхание и облегчается воздействие на речь. Область применения метода широка (неврология, ортопедия, педиатрия). Применяется при следующих болезнях: нарушение координации движений, сколиоз, мышечная аплазия, синдром Дауна, дисплазия тазобедренного сустава, рассеянный склероз, парез, итд. Методом Войта нельзя заниматься, когда у пациента лихорадка выше 38,5° С, эпилептические припадки а также после вакцинации, операции.

В дальнейшем представлены центра предлагающие метод Войта. Главным в Чешской Республике является RL – CORPUS s. r. o. Он находится в городе Оломоуц. Его создала в 1994 году госпожа Вера Ковачикова. В данном учреждении не только лечат, но также обучают технике, организуют курсы для физиотерапевтов. Оно сотрудничает с Факультетом физического воспитания УП, Факультетом медицинских наук УП, 2 Медицинским факультетом УК в Праге а также со студентами физиотерапии Остравского университета. Работа с пациентами, у которых нарушение осанки, поражение моторики или другое заболевание, очень трудна. Родители должны ответственно сотрудничать и охотно обучать технике. Терапия будет успешной, если её будут проводить четыре раза в день. Терапевт следить за родителями, за прогрессом ребёнка а, в

случае необходимости, делает поправки. В Чехии предлагает метод Войта ещё, например, магистр Карина Шаймарданова из города Теплице.

В Петербурге под эгидой Международного общества Войта регулярно проводятся курсы, на которых выступают специалисты из Германии, Чехии, Франции. В Москве также работает центр физиотерапии. Его целью является объединить специалистов из разных областей физиотерапии.

Одну главу я отвела проблеме взглядов на метод Войта в Российской Федерации. Хотя я упомянула о нескольких центрах, предлагающих данный метод, он, к сожалению, не является популярным. Это ввиду недостаточной информации, или некачественных услуг или больших финансов. В России родители покрывают все расходы связанные с проведением терапии, страховая компания не выделяет средства. Из-за этого родители выбирают более дешёвую терапию (гимнастику, плавание, массажи). Многие из них выезжают за границу, чтобы обучиться технике метода Войта. Со слов одной матери можно заключить, что в России настоящий метод Войта не работает. Терапевты не соблюдают основные принципы метода, проводят занятия слишком долго. По моему мнению, ещё много времени пройдёт, пока научатся в России правильно применять вышеприведённый метод.

Из разговора с магистром Румановой (работает переводчиком в RL – CORPUS s. r. o.) я узнала, что если пациент иностранец, тогда кроме терапевта и родителей присутствует также переводчик. Его задача большая. Он должен не только переводить всё высказанное, но также он создаёт обстановку. Переводчик много употребляет уменьшительных имён, необходимо, чтобы он владел терминологией в области физиотерапии, анатомии и чтобы у него было общее представление обо всём теле человека.

Третья глава посвящена письменному и устному переводам научного стиля. Научный стиль характеризуется своей точностью, сжатостью, подготовленностью текста, логической последовательностью. Употребляются пассивные формы, бессубъектные предложения. Его главная функция это функция сообщения - объяснения. По возможности полно и точно объяснить факты окружающей нас среды. Что касается структуры предложения, мы часто встречаем обмыкание. Доминирует именный характер, сложный синтаксис. Самым типичным явлением для данного стиля являются термины, составные названия. У них почти нулевая коннотация. Переводя термины, обозначающие

реалии иностранной действительности, отсутствующие в действительности ПЯ, у нас следующие возможности: описательный перевод, частичная или полная транскрипция или транслитерация, калькирование. По словам автора книги «Введение в теорию перевода для русистов», самым лучшим способом перевода терминов является субституция. Далее мы можем придать существующему слову или словосочетанию новое значение, употребить заимствование. Наступают ситуации, когда нельзя перевести данный термин. В данном случае надо приступить к описательной конструкции.

Далее я уделила внимание разнице между языком оригинала и языком перевода, которая велика, а также ошибкам, которых допускает переводчик. К ним относятся, например, «Ложные друзья переводчика», «Ловушки внутренней формы», «Лексические иносказания», неясности, неточности и другие.

Следующая подглава этой главы посвящена основным видам устного перевода. Я сконцентрировала внимание на последовательном переводе. При данном виде перевода говорящий делает паузу в речи после фразы. Во время этой паузы переводчик произносит свой перевод. Если фраза очень длинная, то переводчик во время восприятия оригинала записывает основные моменты содержания. Существует три фазы данного перевода- активное слушание, повтор информации, которую запомнил, и сам перевод. Перевод требует большой концентрации, переводчик находится под постоянным временным давлением, у него нет много возможностей исправлять свой перевод. Он также влияет на атмосферу в помещении, находится в прямо контакте со слушающими. Преимуществом данного вида перевода является отсутствие специальной техники. Переводчик - специалист должен постоянно учиться, много читать, тренироваться. Только опыт из него сделает профессионала.

Последняя часть настоящей работы посвящена медицинской терминологии. Она появилась, когда возникла самая медицина (древний Рим и Греция). Среди особенностей чешской медицинской терминологии можно привести следующие: некоторые слова приняли чешский характер, средуцировались удвоенные буквы, стали преобладать слова мужского рода. К специфическим чертам русской терминологии из области медицины принадлежат употребление словосочетаний, образованных из существительного именительного падежа и существительного родительного

падежа; прилагательного, существительного именительного падежа и родительного падежа; существительного именительного падежа, прилагательного и существительного родительного падежа, ... Первое упоминание о наличии чешской медицинской терминологии относится к 9 и 10 столетию, упоминание о русской терминологии к 7 и 8 веку, когда был создан древне-русский язык.

Различие между чешской и русской медицинской терминологией заключается, например, в роде, в управлении глагола, однословные названия сменяют многословные названия и наоборот.

К настоящей работе относятся также приложения, а именно, чешско-русский глоссарий, правила переводческой этики и несколько картинок.

Я надеюсь, что настоящая работа представит читателю метод Войта и его положение в обществе, работу переводчика с её преимуществами а также с минусами. Полагаю, что данная работа может стать хорошим справочником людям, которые хотят работать переводчиками в области физиотерапии.

BIBLIOGRAFIE

ZDROJE V ČEŠTINĚ

BOZDĚCHOVÁ, Ivana. Současná terminologie. Praha: Karolinum, 2009. ISBN 978-80-246-1539-4

ČEŇKOVÁ, Ivana. Úvod do teorie tlumočení. Praha: Česká komora tlumočnicků znakového jazyka, o. s., 2008. ISBN 978-80-87218-09-9

DVOŘÁK, Radmil. Základy kinezioterapie. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2003. ISBN 80-244-0609-8

GROMOVÁ, Edita, Milan HRDLIČKA a Vítězslav VILÍMEK. Antologie teorie odborného překladu: Výběr z prací českých a slovenských autorů. 3. vyd. Ostrava: Ostravská univerzita, Filozofická fakulta, 2010. ISBN 978-80-7368-801-1

KRAUS, Jiří et al. Nový akademický slovník cizích slov. Praha: Academia, 2011. ISBN 978-80-200-1415-3

ORTH, Heidi. Dítě ve Vojtově terapii: Příručka pro praxi. České Budějovice: KOPP, 2009. ISBN 978-80-7232-378-4

OVSJANNIKOV, Georgij. Základy lékařské ruštiny. Praha: Avicem, 1988. ISBN 08-039-88

PACOVSKÝ, Vladimír. Medicínská terminologie. Praha: Karolinum, 2004. ISBN 80-246-0884-7

PAVLŮ, Dagmar. Speciální fyzioterapeutické koncepty a metody. Brno: Akademické nakladatelství CERM, s. r. o., 2003. ISBN 80-7204-312-9

ŠRAMKOVÁ, Miroslava. Od textu k překladu II. Praha: Jednota tlumočnicků a překladatelů, 2008. ISBN 978-80-7374-047-4

TĚŠÍNSKÁ, Věra a Marie URBANOVÁ. Ruská lékařská terminologie. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1968. ISBN 80-7066-069-4

VOJTA, Václav a Annegret PETERS. Vojtův princip. Praha: Grada Publishing, 2010. ISBN 978-80-247-2710-3

ZDROJE V RUŠTINĚ

VYCHODILOVÁ, Zdenka. Введение в теорию перевода для русистов. Olomouc: Univerzita Palackého, 2013. ISBN 978-80-244-3417-9

ГОЛУБ, И.Б. Современный русский язык. Москва: АЙРИС-пресс, 2002. ISBN 978-5-8112-5294-7

ЛАТЫШЕВ, Лев Константинович. Технология перевода. Москва: Академия, 2005. ISBN 5-7695-2020-5

МИНЬЯР-БЕЛОРУЧЕВ. Как стать переводчиком?. Москва: Готика, 1999. ISBN 5-7834-0035-1

INTERNETOVÉ ZDROJE

ABZ slovník cizích slov. ABC slovník cizích slov [online]. web © 2005-2015 [cit. 2015-01-18]. Dostupné z: <http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/internacionalizmus-internacionalismus>

Definice některých pojmů z oblasti tlumočení a překladů. Jednota tlumočnicků a překladatelů [online]. 2014 [cit. 2015-02-06]. Dostupné z: http://www.jtpunion.org/spip/article.php3?id_article=15

Etický kodex překladatele a tlumočnicka. Registr překladatelských firem ČR [online]. © 2001 – 2015 [cit. 2015-02-04]. Dostupné z: <http://www.tlumoceni-preklady.cz/o-prekladatelstvi/eticky-kodex/>

JONÁK, Zdeněk. Informační šum. In: KTD: Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy (TDKIV) [online]. Praha : Národní knihovna ČR, 2003- [cit. 2015-01-08]. Dostupné z: http://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=000000470&local_base=KTD.

LOUCKÁ, Pavla. Česká lékařská terminologie. Vesmír [online]. 1995, č. 74 [cit. 2014-12-08]. Dostupné z: <http://casopis.vesmir.cz/clanek/ceska-lekarska-terminologie>

Mezinárodní klasifikace funkční schopnosti, disability a zdraví [online]. 3.2.2011 [cit. 2014-12-01]. Dostupné z: <http://www.mkf-cz.cz/node/2>

Prof. Václav Vojta. Internationale Vojta Gesellschaft e.V. [online]. 2009 [cit. 2014-10-25]. Dostupné z:

http://vojta.com/index.php?option=com_content&view=article&id=53&Itemid=55&lang=cs

RL- Corpus s.r.o. [online]. © 2012 [cit. 2014-10-26]. Dostupné z: <http://www.rl-corpus.cz/>

Terapie podle Vojty. Internationale Vojta Gesellschaft e.V. [online]. 2009 [cit. 2014-10-25]. Dostupné z:

http://vojta.com/index.php?option=com_content&view=article&id=44&Itemid=8&lang=cs

Tlumočník - služby tlumočnicka. Registr překladatelských firem ČR [online]. © 2001 – 2015 [cit. 2015-02-04]. Dostupné z: <http://www.tlumoceni-preklady.cz/o-prekladatelstvi/tlumocnik-sluzby-tlumocnika/>

Войта-терапия [online]. © 2008 [cit. 2014-10-31]. Dostupné z: <http://vojta.ru/index.html>

ЗАЙЧЕНКО, А. В. Особенности медицинской терминологии. In: Особенности медицинской терминологии [online]. 2012 [cit. 2015-02-17]. Dostupné z: http://www.rusnauka.com/6_PNI_2012/Philologia/3_102556.doc.htm

МАРКУЧОВА, Светлана. Медицина древней Руси. Медицина в зеркале истории [online]. Санкт-Петербург: Европейский дом, 2003 [cit. 2014-12-11]. ISBN 5-8015-0151-7.

Методика Войта. In: РостовМама [online]. 15. 10. 2014 [cit. 2015-02-02]. DOI: 380408. Dostupné z: <http://forum.rostovmama.ru/index.php?topic=151536.0>

МИРОВЫЕ СТАНДАРТЫ МЕДИЦИНСКОЙ РЕАБИЛИТАЦИИ [online]. © 2012- 2014 [cit. 2014-10-31]. Dostupné z: <http://skolios.ru/>

О техниках и методиках обучения устному переводу. Язык в пространстве перевода [online]. [2014] [cit. 2015-02-17]. Dostupné z: http://fpkp.su/conf/?page_id=96

ПРАВО И СЛОВО [online]. [2015] [cit. 2015-02-17]. Dostupné z:
http://www.pravoislovo.ru/word_95_96_97.html

Приложение. Из истории развития русской медицинской терминологии.
АКАДЕМИК [online]. © 2000-2014 [cit. 2014-12-11]. Dostupné z:
http://dic.academic.ru/dic.nsf/enc_medicine/24826/%D0%9F%D1%80%D0%B8%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%B5

Реабилитация детей с ДЦП [online]. © 2014 [cit. 2014-10-31]. Dostupné z:
<http://teplice-karina.ru/>

Терапия по методу Войта. In: В защиту жизни [online]. © 2000, 2002, 2005, 2007
[cit. 2015-02-02]. Dostupné z: <http://www.gloria-lucia.com/forum/viewtopic.php?f=109&t=2363&start=50>

ZDROJE PŘÍLOH

<http://www.rl-corporus.cz/>

<http://www.tlumoceni-preklady.cz/o-prekladatelstvi/eticky-kodex/>

<http://www.vojta.com/cs/vojtuv-princip/diagnostika-vojty/aspekty>

<http://www.vojta.com/cs/vojtuv-princip/vojtuv-princip-2>

vlastní zdroj

PŘÍLOHY

GLOSÁŘ

A

adaptace	адапта <u>ц</u> ия, -и f
aktivace	активиза <u>ц</u> ия, -и f
<i>aktivace svalů</i>	<i>активизация мускулатуры</i>
aktivita	актив <u>н</u> ость, -и f
<i>zvyšuje se svalová aktivita</i>	<i>мышечная активность усиливается</i>
aktivovat	активизи <u>р</u> овать, dok., nedok.
alergie	аллерги <u>я</u> , -и f
algoterapie	алготерапи <u>я</u> , -и f
ambulance	приёмная, -ой f
analýza	ана <u>л</u> из, -а m
anatomie	анатоми <u>я</u> , -и f
anémie	малокровие, анем <u>и</u> я, -я n; -и f
anomálie	анома <u>л</u> ия, -и f
aparát	аппара <u>т</u> , -а m
<i>podpůrný a pohybový aparát</i>	<i>опорно-двигательный аппарат</i>
artikulace	артикуля <u>ц</u> ия, -и f
artikulovat	артикули <u>р</u> овать, dok., nedok.

automatizace	автоматизация, -и f
<i>automatizace úkonů</i>	<i>автоматизация действий</i>
B	
batole	ползунок, -нка m
bdění	бодрствование, -я n
bolest	боль, -и f
<i>ostrá bolest</i>	<i>резкая боль</i>
<i>palčivá bolest</i>	<i>жгучая боль</i>
<i>porodní bolest</i>	<i>родовые схватки</i>
bradavka	сосок, -ска m
bránice	грудобрюшная преграда, -ы f
brzdit	тормозить, nedok.
C	
céva	сосуд, -а m
citlivost	чувствительность, -и f
CNS	ЦНС
couvat	отступать, пятиться, nedok.
cvičení	упражнение, -я n
Č	
čelist	челюсть, -и f

čelo	лоб, лба m
čéška	колен <u>н</u> ая чашечка, -и f
čich	обоня <u>н</u> ие, -я n
činnost	де <u>я</u> тельность, -и f
<i>motorické činnosti</i>	<i>двигательные деятельности</i>
<i>svalová činnost</i>	<i>мышечная деятельность</i>

D

dávení	рвот <u>а</u> , -ы f
dávka	до <u>з</u> а, -ы f
dávkování	дозир <u>о</u> вка, -и f
dědičnost	наслед <u>с</u> твенность, -и f
děloha	м <u>а</u> тка, -и f
děti	д <u>е</u> ти, n
<i>děti s tělesnou vadou</i>	<i>дети с физическим пороком развития</i>
diagnóza	диаг <u>н</u> оз, -а m
<i>určovat d.</i>	<i>ставить диагноз</i>
diagnostika	диагн <u>о</u> стика, -и f
<i>včasná diagnostika</i>	<i>ранняя диагностика</i>
dislokace	смещ <u>е</u> ние, перемещ <u>е</u> ние, -я n
dláha	ши <u>н</u> а, -ы f
dlaň	лад <u>о</u> нь, -и f

<i>rozevření dlaně</i>	<i>раскрытие ладони</i>
do <u>ba</u>	врем <u>я</u> , -мени n
<i>po určité přiv<u>yk</u>ací do<u>bě</u></i>	<i>после короткого времени привык<u>а</u>ния</i>
dospě <u>l</u> í	взрос <u>л</u> ые
dotek	прикоснов <u>е</u> ние, кон <u>т</u> акт, -я n; -а m
Downů <u>v</u> syndrom	синдром Да <u>у</u> на, -а m
držení tě <u>l</u> a	осан <u>к</u> a, -и f
dudlík	сос <u>к</u> a, пуст <u>ы</u> шка, -и f
dusit se	задых <u>а</u> ться, nedok.
dutina	полос <u>т</u> ь, -и f
<i>dutina břiš<u>n</u>í</i>	<i>полос<u>т</u>ь живота</i>
<i>dutina nos<u>n</u>í</i>	<i>полос<u>т</u>ь носа</i>
<i>dutina úst<u>n</u>í</i>	<i>полос<u>т</u>ь рта</i>
dých <u>á</u> ní	дых <u>а</u> ние, -я n
<i>prohlouben<u>é</u> dých<u>á</u>ní</i>	<i>углублен<u>и</u>e дыхания</i>
<i>zrychl<u>ení</u> dechu</i>	<i>учащ<u>ení</u>e дыхания</i>

E

efekt	эф <u>ф</u> ект, -а m
epilepsie	падучая бол <u>е</u> знь, эпи <u>л</u> епсия, -и f
ergoterapie	эрготерап <u>и</u> a, -и f

F

faktor	фактор, -а m
<i>růstový</i>	<i>фактор роста</i>
<i>vnější</i>	<i>внешний фактор</i>
farmakoterapie	фармакотерапия, -и f
fixace	фиксация, укрепление, -и f; -я n
formovat	поддаваться формированию, pedok.
funkce	функция, -и f
<i>funkce orgánů</i>	<i>функция органов</i>
<i>životní funkce</i>	<i>жизненная функция</i>
fyziologie	физиология, -и f
fyzioterapeut	физиотерапевт, -а m
<i>výukový fyzioterapeut</i>	<i>обучающий физиотерапевт</i>

G

genetika	генетика, -и f
gesto	жест, -а m
<i>napodobovat gesta</i>	<i>подражать жестам</i>
gymnastika	гимнастика, -и f
gynekologie	гинекология, -и f

H

hemiplegie	гемиплегия, -и f
------------	------------------

hippoterapie	иппотера <u>п</u> ия, -и f
hlas	г <u>о</u> лос, -а m
<i>hlasový projev se zesiluje</i>	<i>возрастают сила и громкость голоса</i>
hlava	голова, -ы f
<i>držení hlavy</i>	<i>удерживание головы</i>
<i>hlavička</i>	<i>головка</i>
<i>kývat hlavičkou</i>	<i>кивать головой</i>
<i>zaklánění hlavy</i>	<i>запрокидывание головы</i>
hmat	ощупывание, осязание, -я n
<i>prohmatávat</i>	<i>прощупывать</i>
horečka	лихора <u>д</u> ка, -и f
hrb	горб, -а m
hrudník	грудь, -и f
<i>hrudní koš</i>	<i>грудная клетка</i>
hýždě	ягодица, -ы f
СН	
chabost	вялость, слабость, -и f
choroba	заболевание, -я n
<i>choroba pohybového ústrojí</i>	<i>заболевание органов движения</i>
chodidlo	стопа, -ы f
<i>klenba chodidla</i>	<i>свод стопы</i>

chut'	вкус, -а m
chůze	ходьба, -ы f
<i>samostatná chůze</i>	<i>свободная ходьба</i>
chválit	хва <u>л</u> ить, <i>pedok.</i>
I	
imunita	иммунит <u>е</u> т, -а m
infekce	зара <u>з</u> а, инф <u>е</u> кция, -ы f; -и f
instrukce	указ <u>а</u> ние, инструк <u>ц</u> ия, -я n; -и f
intenzita	напряж <u>е</u> ние, интен <u>с</u> ивность, -я n; -и f
interval	промежу <u>т</u> ок, -тка m
IQ	коэф <u>и</u> ци <u>е</u> нт интел <u>л</u> екта
J	
jazyk	яз <u>ы</u> к, -а m
<i>vypláznout jazyk</i>	<i>высунуть язык</i>
K	
kloub	суст <u>а</u> в, -а m
<i>hlezení kloub</i>	<i>голеностопные суставы</i>
<i>kolenní kloub</i>	<i>коленные суставы</i>
<i>kyčelní klouby</i>	<i>тазобедренные суставы</i>

<i>loketní kloub</i>	<i>локтевой сустав</i>
<i>ramenní kloub</i>	<i>плечевой сустав</i>
klubíčko	КОМО <u>ч</u> ек, -чка m
<i>schoulit se do klubíčka</i>	<i>съежиться в комочек</i>
kojenec	младенец, -нца m
kojit	корм <u>и</u> ть грудью, pedok.
komplikovat	осложн <u>я</u> ть, pedok.
končetina	кон <u>е</u> чность, -и f
<i>dolní končetina</i>	<i>нижняя конечность</i>
<i>horní končetina</i>	<i>верхняя конечность</i>
konečník	киш <u>е</u> чник, -а m
koordinace	коорди <u>н</u> ация, -и f
<i>koordinační poruchy</i>	<i>нарушение координации движений</i>
kost	кость, -и f
<i>dlouhé kosti</i>	<i>длинные кости</i>
<i>holenní kost</i>	<i>большеберцовая кость</i>
<i>hrudní kost</i>	<i>грудная кость</i>
<i>klíční kost</i>	<i>ключица</i>
<i>krátké kosti</i>	<i>короткие кости</i>
<i>křížová kost</i>	<i>крестцовая кость</i>
<i>kyčelní kost</i>	<i>подвздошная кость</i>
<i>lýtková kost</i>	<i>малоберцовая кость</i>

<i>pánevní kost</i>	<i>тазовая кость</i>
<i>stehenní kost</i>	<i>бедренная кость</i>
kostrč	копчик, -а m
kousnout se	укуситься, dok.
krevní oběh	кровообращение, -я n
krk	шея, -и f
krmení	кормление, -я n
<i>říhat během krmení</i>	<i>срыгивание во время кормления</i>
křeče	судороги, f
kyčel	тазобедренный сустав, -а m
<i>dysplazie kyčlí</i>	<i>дисплазия тазобедренного сустава</i>
kýchání	чихание, -я n
kyslík	кислород, -а m
L	
lebka	череп, -а m
léčba	лечение, -я n
<i>fyzikální léčba</i>	<i>физиотерапия</i>
<i>léčebný tělocvik</i>	<i>лечебная гимнастика</i>
lezení	ползание, -я n
litovat	жалеть, nedok.
lokomoce	передвижение, перемещение, -я n

lopatka	лоп <u>а</u> тка, -и f
lordóza	лорд <u>о</u> з, -а m
lýtko	ик <u>р</u> а, -ы f
M	
malátnost	в <u>я</u> лость, -и f
mentální zaostalost	ум <u>с</u> твенная отста <u>л</u> ость, -и f
metoda	м <u>е</u> тод, -а m
<i>Mezinárodní Vojtova společnost</i>	<i>Международное общество Войта</i>
<i>ovládat metodu</i>	<i>владеть методом</i>
<i>užitá metoda</i>	<i>прикладной метод</i>
<i>Vojtova metoda</i>	<i>метод Войта</i>
<i>volba metody</i>	<i>выбор метода</i>
mícha	спинно <u>й</u> мозг, -а m
mléko	моло <u>к</u> о, -а n
<i>mateřské mléko</i>	<i>грудное молоко</i>
močový měchýř	мочево <u>й</u> пузы <u>р</u> ь, -я m
motorika	подви <u>ж</u> ность, двигательная спосо <u>б</u> ность, -и f
mozek	мозг, -а m
<i>hemisféry mozku</i>	<i>большие полушария головного мозга</i>
<i>mozková obrna</i>	<i>детский паралич</i>

<i>mozkové funkce</i>	<i>мозговая функция</i>
motorické centrum	двигательный центр, -а m
myopatie	миопатоз, -а m
N	
nacvičovat	упражняться, pedok.
nádor	опухоль, -и f
<i>nezhoubný nádor</i>	<i>доброкачественный</i>
<i>zhoubný nádor</i>	<i>злокачественный</i>
nadýmání	пучение, метеоризм, -ия n; -а m
náchylnost	склонность, -и f
nalačno	натощак
nálada	настроение, -я n
námaha	усилие, труд, -я n; -а m
napětí	напряжение, -я n
napnout	выпрямить, dok.
náročný	требовательный, нелёгкий
nárok	требование, -я n
narovnávání	разгибание, -я n
Narovnejte se!	Выпрямляйтесь!
nárt	плюсна, -ы f
nárůst	рост, -а/-у m
<i>nárůst emoční stability těla</i>	<i>рост эмоциональной уверенности тела</i>

nářadí	снаря <u>д</u> ы, -а m
následek	после <u>д</u> ствие, -я n
<i>předejít následkům</i>	<i>предотвратить последствия</i>
natahovat	натя <u>г</u> ивать, pedok.
natočit	накло <u>н</u> ить, dok.
návyk	на <u>в</u> ык, -а m
nedůvěra	недо <u>в</u> ере, неу <u>в</u> еренность, -я n; -и f
nemoc	боле <u>з</u> нь, -и f
<i>dědičná nemoc</i>	<i>наследственная болезнь</i>
<i>nakažlivá nemoc</i>	<i>заразная болезнь</i>
<i>nevléčitelná nemoc</i>	<i>неизлечимая болезнь</i>
<i>nemoc nervového a svalového ústrojí</i>	<i>болезнь нервно-мышечного аппарата</i>
nerv	нер <u>в</u> , -а m
neurologie	невроло <u>г</u> ия, -и f
nevnímovost	невоспри <u>и</u> мчивость, -и f
nežádoucí	нежелател <u>ь</u> ный
noha	но <u>г</u> а, -и f
<i>nožička</i>	<i>но<u>ж</u>ка</i>
novorozenec	ново <u>р</u> ождённый
O	
oblast	о <u>б</u> ласть, -и f

obnova	возобновле <u>н</u> ие, -я n
obratel	позвоно <u>к</u> , -нка m
obrna	парали <u>ч</u> , -а m
obvaz	повяз <u>к</u> а, -и f
oči	глаз <u>а</u> , -а m
<i>mhouřit oči</i>	<i>смыкать веки</i>
očkování	вакцина <u>ц</u> ия, привив <u>к</u> а, -и f
odběr	взя <u>т</u> ие, -я n
odblokování	разбло <u>к</u> ирование, -я n
odchylka	отклон <u>е</u> ние, -я n
odolnost	выно <u>с</u> ливость, -и f
odpor	сопротивле <u>н</u> ие, -я n
<i>klást odpor proti čemu</i>	<i>оказывать сопротивление чему</i>
odporovat	сопротивля <u>т</u> ься, nedok.
<i>aktivně odporovat</i>	<i>активно сопротивляться</i>
odstranění	удале <u>н</u> ие, -я n
ohýbání	сгиб <u>а</u> ние, -я n
oko	глаз, -а m
<i>očičko</i>	<i>глазок</i>
operace	опера <u>ц</u> ия, -и f
orgán	<u>о</u> рган, -а m
<i>čichový orgán</i>	<i>орган обоняния</i>

<i>orgán hmatu</i>	<i>орган осязания</i>
<i>orgán chuti</i>	<i>орган вкуса</i>
<i>orgán sluchu</i>	<i>орган слуха</i>
<i>uchopovací orgán</i>	<i>орган схватывания</i>
<i>orgán zraku</i>	<i>орган зрения</i>
orientace	ориента <u>ц</u> ия, -и f
<i>orientace v prostoru</i>	<i>ориента<u>ц</u>ия в пространстве</i>
ortopedie	ортопед <u>и</u> я, -и f
osvojení	обуче <u>н</u> ие, -я n
<i>osvojení techniky</i>	<i>обучение технике</i>
osvojoovat	усва <u>и</u> ваться, nedok.
otáčení	переворачивание, -я n
<i>otáčet hlavu za zvukem</i>	<i>поворочивать голову к источнику звука</i>
P	
pánev	таз, -а m
paréza	паре <u>з</u> , -а m
páteř	позвоно <u>ч</u> ник, -а m
<i>boční zakřivení páteře</i>	<i>боковой изгиб позвоночника</i>
<i>napřímení páteře</i>	<i>вытягивание позвоночника</i>
<i>prohnutí páteře</i>	<i>изгибы позвоночника</i>
péče	уход, -а m

<i>domáci péče</i>	домашний уход
<i>rehabilitační péče</i>	восстановительная помощь
<i>sociální péče</i>	социальное обеспечение
pediatrie	педиатрия, -и f
pěst	кулак, -а m
<i>pěstičky</i>	кулачки
<i>pěstičky jsou pevně stisknuty</i>	кулачки крепко сжаты
pilulka	пилюля, -и f
pitva	вскрытие, -я n
plané neštovice	ветряная оспа, -ы f
plenka	пелёнка, -и f
plíce	лёгкие, mn. ч. -их
<i>kapacita plic</i>	жизненная ёмкость лёгких
plodová voda	околоплодная жидкость, -и f
podhmat	хват снизу, -а m
podložka	подстилка, -и f
podnět	побуждение, стимул, -я n; -а m
<i>vysílat podněty do mozku</i>	побуждать мозг
pohyb	движение, -я n
<i>cílený pohyb</i>	направленное движение
<i>koordinace pohybu</i>	согласованность движений
<i>koordinované pohyby</i>	скоординированные движения

<i>krokové pohyby</i>	<i>шаговые движения</i>
<i>omezený pohyb</i>	<i>ограниченная подвижность</i>
<i>pohyb do stran</i>	<i>движение в стороны</i>
<i>pohyb vpřed</i>	<i>передвижение</i>
<i>prudký pohyb</i>	<i>резкие движения</i>
<i>rotační pohyb</i>	<i>вращательное движение</i>
<i>sací pohyby</i>	<i>сосательные движения</i>
<i>úchopové pohyby</i>	<i>хватательные движения</i>
<i>uvádět do pohybu</i>	<i>приводить в движение</i>
pokrok	прогресс, -а m
pokyn	инструкция, -и f
poloha	положение, -я n
<i>poloha na čtyřech</i>	<i>положение на четвереньках</i>
<i>poloha na zádech</i>	<i>положение лежа</i>
<i>v poloze leže</i>	<i>положение лёжа</i>
<i>v poloze na břiše</i>	<i>положение на животе</i>
<i>v poloze proti gravitaci</i>	<i>в позиции против силы тяжести</i>
<i>poloha vkleče</i>	<i>положение на коленях</i>
<i>vodorovná poloha</i>	<i>горизонтальное положение</i>
<i>poloha vsedě</i>	<i>положение сидя</i>
polykání	глотание, -я n
porod	роды, mн.č. -ов

<i>pozdní porod</i>	<i>запоздалые роды</i>
<i>předčasný porod</i>	<i>преждевременные роды</i>
<i>rychlý porod</i>	<i>быстрые роды</i>
<i>vleklý porod</i>	<i>затяжные роды</i>
porucha	наруше <u>н</u> ие, -я п
<i>centrální poruchy hybnosti</i>	<i>поражение моторики</i>
<i>porucha pohybové koordinace</i>	<i>нарушение координации движений</i>
<i>poruchy držení těla</i>	<i>нарушения осанки</i>
<i>vrozená porucha</i>	<i>врождённое нарушение</i>
postoj	п <u>о</u> за, -ы f
prevence	профила <u>к</u> тика, -и f
<i>preventivní prohlídka</i>	<i>превентивный осмотр</i>
problém	затрудне <u>н</u> ие, -я п
<i>problém s usínáním</i>	<i>трудности засыпания</i>
procvičovat	упражн <u>я</u> ться, повт <u>о</u> р <u>я</u> ть, nedok.
profylaxe	профила <u>к</u> тика, -и f
prognóza	прогно <u>з</u> , -а m
prokrvení kůže	крово <u>с</u> набж <u>е</u> ни <u>е</u> к <u>о</u> жи, -я п
proprioceptivní neuromuskulární facilitace	проприоце <u>п</u> тивная нейром <u>ы</u> шечная фасилит <u>а</u> ция, -и f
prs	грудь, -и f
<i>odmítání prsu</i>	<i>отказ от груди</i>
průjem	поно <u>с</u> , -а m

pružit	пружинить, nedok.
předklon	наклон вперед, -a m
přemáhat se	пересиливать себя, nedok.
příručka	справочник, пособие, -a m; -я n
přítahovat	прижимать, nedok.
psychika	психика, -и f
psychoterapie	психотерапия, -и f
pupek	пупок, -пка m

R

reagovat	реагировать, nedok.
<i>reagovat pláčem</i>	<i>выражаться через крик</i>
reakce	реакция, -и f
<i>motorické reakce</i>	<i>моторные реакции</i>
<i>opakované reakce</i>	<i>повторяющиеся реакции</i>
<i>zánik reakce</i>	<i>исчезновение реакции</i>
reflex	рефлекс, -a m
<i>pohybový reflex</i>	<i>двигательный, моторный рефлекс</i>
<i>uchopovací reflex</i>	<i>хватательный рефлекс</i>
<i>vyracování podmíněného reflexu</i>	<i>выработка условного рефлекса</i>
reflexní	рефлекторный
<i>reflexní lokotose</i>	<i>рефлекторная локомоция</i>

<i>reflexní otáčení</i>	<i>рефлекторное переворачивание</i>
<i>reflexní plazení</i>	<i>рефлекторное ползание</i>
rehabilitace	реабилитация, -и f
<i>ortopedická rehabilitace</i>	<i>ортопедическая реабилитация</i>
<i>léčebná rehabilitace</i>	<i>лечебная реабилитация</i>
rotovat	скручиваться, pedok.
rovně	прямо
rovnováha	равновесие, -я n
<i>řízení rovnováhy</i>	<i>управление равновесием</i>
ruka	рука, -и f
<i>ruce jsou přitisklé k hrudi</i>	<i>руки прижаты к груди</i>
<i>ručička</i>	<i>ручка</i>
<i>strkat si ruce do pusy</i>	<i>толкать руки в рот</i>
rytmus	ритм, -а m
<i>rytmus spánku</i>	<i>ритм сна</i>
Ř	
řeč	речь, -и f
<i>nástup řeči je snadnější</i>	<i>облегчается воздействие на речь</i>

S

sed	сидение, -я n
<i>šikmý sed</i>	<i>сидение на боку</i>
skleróza	склероз, -a m
<i>roztroušená skleróza</i>	<i>рассеянный склероз</i>
skolióza	сколиоз, -a m
slepé střevo	слепая кишк <u>а</u> , -и f
slintat	выделять слюну, nedok.
sluch	слух, -a m
stereognozie	стереогноз, -a m
stimul	стимул, -a m
stisk	нажим, -a m
<i>pustit stisk</i>	<i>отпустить нажим</i>
stisknutí	надавливание, -я n
stlačení	сжатие -я n
střeva	кишк <u>и</u> , -и f
sval	мышц <u>а</u> , -ы f
<i>obličejové svaly</i>	<i>лицевые мышцы</i>
<i>přímý břišní sval</i>	<i>прямая мышца живота</i>
<i>svalová aplazie</i>	<i>мышечная аплазия</i>
<i>svalová dystrofie</i>	<i>мышечная дистрофия</i>
<i>svaly páteře</i>	<i>мышцы позвоночника</i>
<i>šikmý břišní sval</i>	<i>косая мышца живота</i>

svaľstvo	мускулатура, -ы f
<i>břišní svaľstvo</i>	<i>мускулатура живота</i>
<i>dýchací svaľstvo</i>	<i>мускулатура дыхания</i>
<i>kosterní svaľstvo</i>	<i>мускулатура скелета</i>
<i>potocné svaľstvo</i>	<i>вспомогательные мышцы</i>
<i>svaľstvo pánevního dna</i>	<i>мускулатура основания таза</i>
svěrač	сфинктер, сжиматель, -а m; -я m
Š	
šilhat	косить, nedok.
šilhavost	косоглазие, -я n
šišlat	шепелявить, nedok.
škytavka	икота, -ы f
šlacha	сухожилие, -я n
T	
tah	растягивание, -я n
tep	пульс, -а m
terna	артерия, -и f
terapie	терапия, -и f
<i>fyzikální terapie</i>	<i>физиотерапия</i>
<i>kompletní terapie</i>	<i>целостное лечение</i>

<i>Vojtova terapie</i>	<i>Войта терапия</i>
termoregulace	терморегуляция, -и f
těžiště	центр тяжести
tkáň	ткань, -и f
tlak	надавливание, -я n
<i>cílený tlak</i>	<i>целенаправленное надавливание</i>
<i>vyvíjet tlak</i>	<i>производить надавливание</i>
<i>krevní tlak</i>	<i>давление крови</i>
trénovat	тренироваться, pedok.
trup	туловище, -а m
tvar	форма, -ы f
<i>poznávání tvarů</i>	<i>распознавание форм</i>
U	
účinek	действие, -я n
<i>nežádoucí účinek</i>	<i>нежелательное действие</i>
<i>vedlejší účinek</i>	<i>побочное действие</i>
úhel	угол, угла m
<i>pravý úhel</i>	<i>прямой угол</i>
<i>úhlové nastavení končetin</i>	<i>угол сгибания конечностей</i>
ucho	ухо, -а n
<i>ouško</i>	<i>ушко</i>

uchopování	хватание, -я п
umělá výživa	искусственное питание, -я п
únava	утомление, усталость, -я п; -и f
upažit	отвести (поднять) руку в сторону, dok.
uškodit	повредить, dok.
utěšovat	утешать, nedok.
V	
vést k něčemu	приводить к ..., nedok.
viditelný	видимый, заметный
vjem	восприятие, -я п
vlastnost	свойство, качество, -а п
vliv	влияние, -я п
vloha	здатки. мн. č. -ов
<i>vrozené vlohy</i>	<i>врождённые задатки</i>
<i>dědičné vlohy</i>	<i>наследственные задатки</i>
vnímání	восприятие, -я п
vstávání	вставание, -я п
vůle	воля, -и f
výbava	оснащение, -я п
výdrž	выдержка, -и f
vykloubení	вывих, -а м

vylučování	выдел <u>е</u> ние, -я n
vyrážka	сыпь, -и f
vysmekávat se	вырывать <u>с</u> я, nedok.
vývoj	разв <u>и</u> тие, -я n
<i>motorický vývoj</i>	<i>двигательное развитие</i>
<i>ontogenetický vývoj</i>	<i>онтогенетическое развитие</i>
<i>pohybový vývoj</i>	<i>двигательное развитие</i>
<i>zadržetí vývoje</i>	<i>задержка развития</i>
vzor	образ <u>е</u> ц, -зца m
<i>pohybové vzory</i>	<i>образцы движения</i>
vzpažit	подн <u>я</u> ть руки, dok.
vzpřimování	выпрямл <u>е</u> ние, -я n
<i>vzpřimování těla proti gravitaci</i>	<i>выпрямление тела против силы тяжести</i>
W	
WHO	Всемирная Организ <u>а</u> ция Здравоохран <u>е</u> ния
Z	
záda	спин <u>а</u> , -ы f
zadek	поп <u>а</u> , -ы f
<i>zadeček</i>	<i>попка</i>
zadržovat / potlačovat	сдерживать, nedok.

záchvat	приступ, припадок, -а m; -дка m
<i>epileptický záchvat</i>	<i>эпилептический припадок</i>
<i>záchvat bolesti</i>	<i>приступ болей</i>
zajistit	обеспечить, dok.
zaklánět	опрокидывать, nedok.
záklon	наклон назад, m
záměr	намерение, -я n
zánět	воспаление, -я n
zápěstí	запястье, -я n
zátěž	нагрузка, -и f
závrať	головокружение, -я n
zdokonalování	совершенствование, -я n
zdravotní sestra	медсестра, -ы f
zešikma	наискось
zhodnotit	произвести оценку
zlozvyk	дурная привычка, -и f
znehýbnění	обездвижение, -я n
zpomalení	замедление, -я n
zrak	зрение, -я n
zralost	зрелость, -и f
ztuhlost	неподвижность, -и f

Ž

žebro	ребро, -а n
žíla	вена, -ы f
životospráva	режим, -а m
žláza	железа, -ы f
žvatlat	лепетать, nedok.
žvýkat	жевать, nedok.

ETICKÝ KODEX PŘEKLADATELE A TLUMOČNÍKA

Na webových stránkách Registr PŘEKLADATELSKÝCH FIREM ČR je zveřejněn etický kodex překladatele a tlumočnicka, který byl převzat z internetových stránek Jednoty tlumočnicků a překladatelů. Jeho znění:

„§1

Ve smyslu tohoto etického kodexu je profesionální tlumočnicka osoba, která za úplatu převádí nezaměnitelnými prostředky smysl výpovědi mluvčího z výchozího jazyka do jazyka cílového. Výsledek tvůrčí práce tlumočnicka je novou hodnotou, která má povahu duševního vlastnictví.

§2

Ve smyslu tohoto etického kodexu je profesionální překladatel osoba, která za úplatu převádí nezaměnitelnými prostředky smysl písemné výpovědi mluvčího z výchozího jazyka do jazyka cílového v písemné podobě. Výsledek tvůrčí práce překladatele je novou hodnotou, která má povahu duševního vlastnictví.

§3

Tlumočnicka a překladatel je vždy a v plné míře vázán služebním tajemstvím, které nesmí vyradit nikomu a které se týká všeho, co se tlumočnicka a překladatel dozví při své činnosti u neveřejných jednání a překladů.

§4

Tlumočnicka a překladatel důvěrné informace nikdy nezneužívá.

§5

Tlumočnicka a překladatel zásadně přijímá pouze ty zakázky, které odpovídají jeho schopnostem a přípravě. Za výsledek své práce nese plnou morální odpovědnost.

§6

Tlumočnicka a překladatel odmítne vykonávat takovou činnost a zdrží se takového jednání, které by mohly poškodit důstojnost jeho povolání.

§7

Tlumočník a překladatel zásadně projevuje solidaritu se svými kolegy.

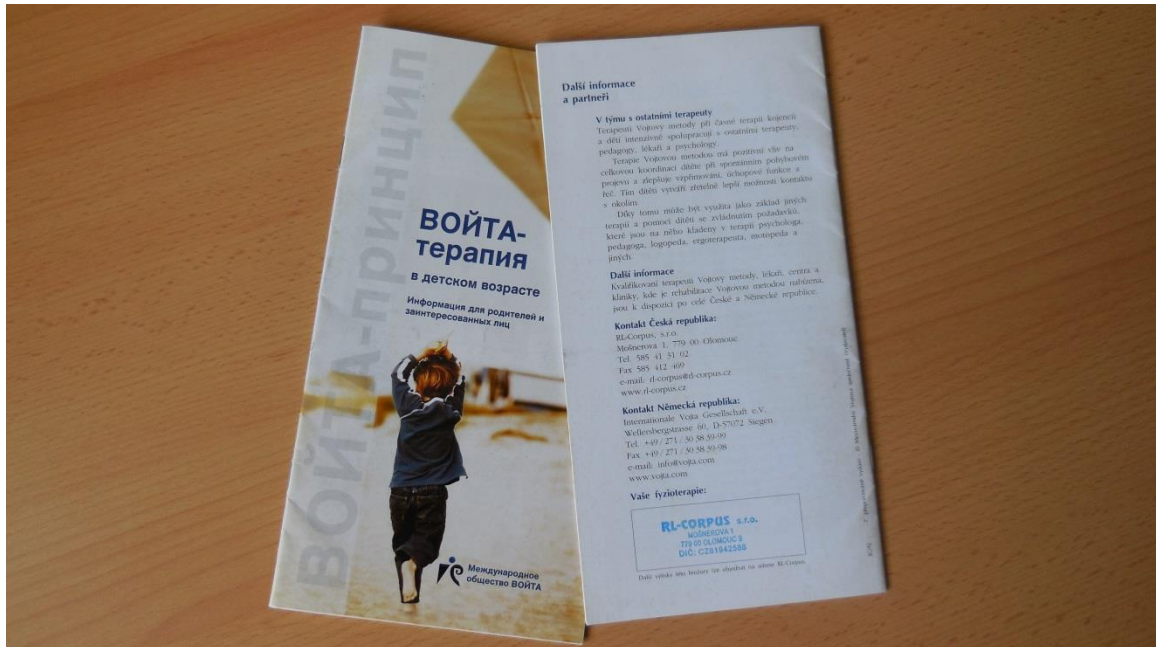
§8

Tlumočník a překladatel zprostředkuje jinému tlumočnickovi nebo překladateli tlumočení nebo překlad vždy bezplatně.

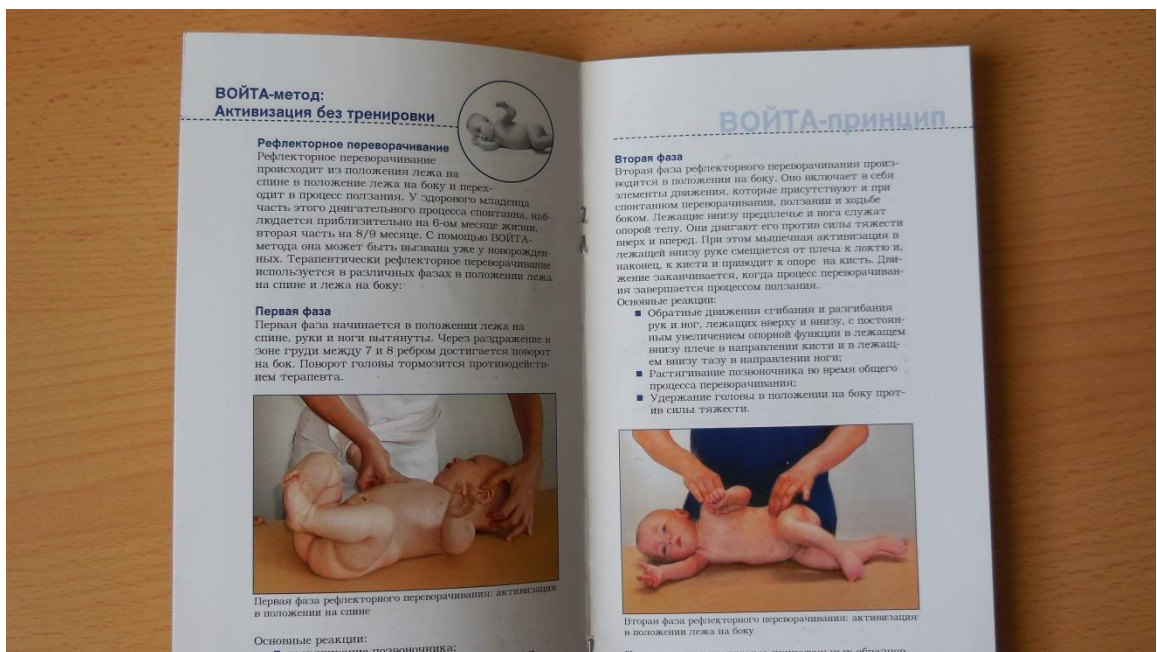
§9

Výkon povolání nezkracuje tlumočníka a překladatele na jeho osobních lidských a občanských právech a nesmí být na újmu jeho důstojnosti.“

OBRÁZKOVÁ PŘÍLOHA

Obrázek 1: Letáky Mezinárodní Vojtovy společnosti

Obrázek 2: Příručka Mezinárodní Vojtovy společnosti

Vojtova metoda
**Mámo, táto,
cvičte se mnou!**

RL - CORPUS S. F. O.
Metoda V. Vojty
Výuka a terapie

Obrázek 3: Leták RL - SORPUSu s. r. o.

Obrázek 4: Novorozenec - poloha na břiše

Obrázek 5: Prof. Dr. Vojta při terapii předčasně narozeného dítěte

Obrázek 6: Místnost ke cvičení

Obrázek 7: Logo kongresu Mezinárodní vývojové kineziologie

Obrázek 8: Maminka s dítětem během terapie

Obrázek 9: Terapeutka ukazuje mamince jak správně cvičit

ANOTACE

Jméno a příjmení: Anna Szarzecová

Název katedry a fakulty: Katedra slavistiky, Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci

Název práce: Vojtova metoda – Lékařská terminologie

Vedoucí práce: PhDr. Milena Machalová

Počet znaků: 97 069

Počet příloh: 3

Počet titulů použité literatury: 16

Klíčová slova: Vojtova metoda, fyzioterapie, tlumočení, překlad, centra, lékařská terminologie

Charakteristika: Předmětem této bakalářské práce je představení Vojtovy metody jakožto jedné z metod fyzioterapie. Cílem bylo seznámení s lékařskou terminologií z oblasti Vojtovy metody, s problematikou tlumočení a překladu v dané oblasti, nastínění situace využívání Vojtovy metody v Rusku. Práce je rozdělena do čtyř kapitol, které se následně dělí na podkapitoly, jež jsou věnovány mimo jiné práci tlumočnicka ve fyzioterapeutickém centru, názorům rodičů na tuto metodu atd. Součástí práce je i česko-ruský glosář pojmů z oblasti Vojtovy metody.

Annotation

Name and surname: Anna Szarzecová

Name of department and faculty: Department of Slavonic Studies, Philosophical Faculty Palacký University Olomouc

Name of work: Reflex locomotion – medical terminology

Work leader: PhDr. Milena Machalová

Number of symbols: 97 069

Number of annexes: 3

Number of titles of used literature: 16

Key words: Reflexlocomotion, physiotherapy, interpreting, translation, centers, medical terminology

Characteristics: The subject of this bachelor thesis is a presentation of the Vojta Therapy as one of the methods of physiotherapy. The aim is to introduce the medical terminology concerning reflex locomotion and the issue of its interpretation and translation, and the current use of this method in Russia. This work is divided into four chapters which are further segmented into subchapters. These are devoted besides other things to the work of an interpreter in a rehabilitation center, the opinions of parents about this method, etc. The Czech-Russian glossary of the Reflexlocomotion terminology is also a part of the thesis.